سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ

جي

جوڙجڪ

سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ

سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ

جي

جوڙجڪ

سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ

سنڌي ٻولي سنڌ، سنڌ
پوسٽ باڪس نمبر : 484
جنرل پوسٽ آفيس ، حيدرآباد ، سنڌ : 71000

پبلشر : حفيظ قريشي، ڪنوينر سنڌي ٻولي سنڌ، سنڌ
B-66، سنڌ يونيورسٽي ملازمن جي سهڪاري رهائشي سوسائٽي،
ڄامشورو. سنڌ : 76080

ڪمپوزرس : زبير عبدالله ٽيهو،
ايس. زيڊ. گرافڪس ليزر ڪمپوزنگ،
مريم منزل، هرمسجي گلي،
گاڏي کاتو، ڪراچي 744005
ڪمپوز ڪندڙ : نورمحمد سنڌي بلوچ
ٽائپ : بي سنڌ

پرنٽرس : غلام انور سهتو، پاپولر پرنٽرس،
عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو، حيدرآباد ، سنڌ : 71000

ايڊيشن پهريون : آگسٽ 1990 ع

ڪاپيون : 2000

ملھ : -/25 رپيا /2 ڊالر /2 پونڊ

وچور

ا ب ٻ ڀ ت ٿ ٽ ث پ

ج ڄ جھ ڃ چ ڇ ح خ

د ڌ ڏ ڊ ڍ ذ ر ڙ ز

س ش ص ض ط ظ ع غ

ف ڦ ق ڪ ک

گ ڳ گھ ڱ ل م

ن ڻ و ھ ء ي

مهاڳ

قوم هڪ نامياتي يعني زنده ايڪو هوندي آهي. جنهن جو جياپو پنهنجي ڌرتي ۽ پنهنجي قومي ٻوليءَ کان سواءِ ممڪن ڪونهي. ان ئي ڪري ڪنهن قوم لاءِ اُن جي ڌرتي ۽ وطن کان پوءِ اُن جي ٻولي ئي سندس خاص ۽ اڪيلي قومي سڃاڻپ، قوم جو حقيقي روح ۽ گڏيل قومي سرچ هوندي آهي.

ٻولي ئي ڪنهن قوم منجهه ايڪو ۽ ٻڌي پيدا ڪرڻ وارو واحد، مستقل ثقافتي جُز ۽ عنصر، مک اوزار ۽ وسيلو هوندي آهي. جيڪا، قوم جي ننڍي توڙي وڏي مطلب ته سڀني جو پاڻ ۾ رابطي، ڳانڍاپي، گڏيل جياپي جو اڪيلو وسيلو ۽ هيڪلو هٿيار پڻ هوندي آهي.

هر قوم کي يڪ جان ۽ هڪ مٺ بڻائيندڙ ٻوليءَ واري انهيءَ هيڪلي هٿيار وسيلي نه رڳو قوم پنهنجي ثقافت جو ڀرپور اظهار ڪندي آهي پر ٻوليءَ ذريعي ئي ڪنهن قوم جي ثقافتي، اقتصادي ۽ سياسي تاريخ، سندس حب الوطني، سرويچي، سورهيائي ۽ اڏولپڻي وارا جنگي داستان، روايتون، ريتون رسمون، رواج، رهڻي ڪهڻي، هنر، سنگيت، ساهت، ڪلا ۽ جياپي جو ٻيو سمورو ثمر اڳتي گڏ ٿيندو آهي.

قومي جياپي جو اهوئي ثمر هوندو آهي جيڪو بدترين ڀانهپ جي ڪهگهه اونداهه رات ۾ سهائي ۽ سوجهرو پيدا ڪري پنهنجي جدا قومي وجود جي سڃاڻپ ۽ ساڃاهه ڏيندو آهي. پاڻ وسارڻ ۽ ٻي قوم يا قومن منجهه لساني ۽ ثقافتي طرح ضم ٿي گم ٿيڻ ۽ پاڻ وڃائڻ کان بچائيندو آهي.

ٻولي ۽ ثقافت واري انهيءَ گڏيل قومي ثمر ۽ اباڻي موڙيءَ کي قوم جي هر لائق پيڙهي وڃائڻ بدران سانڍيندي، سنڀاليندي ۽ ان جي چنڊڇاڻ ڪري ان کي وڌائيندي، ويجهائيندي ۽ پنهنجي ايندڙ پيڙهيءَ تائين سموري سونهن ۽ سوڀيا سان رسائيندي آهي. اها پيڙهي ساڳيءَ ريت، اُن کي وڌيڪ اُجاري ۽ سنواري ٻي ايندڙ پيڙهيءَ تائين پهچائيندي آهي. زنده سماج ۽ اُن منجهه وسندڙ قومون اِن ئي ريت جيئنديون ۽ پنهنجي قومي وجود کي امرتا ڏينديون آهن. انساني سماجن جي اوسر ۽ ترقيءَ جو اهو سلسلو تاريخ جي شعور واري اک پٽجڻ کان ٻـ اڳ جاري هو ۽ جاري آهي.

هر قوم لاءِ وطن، ٻولي، ثقافت، اقتصادي مفاد ۽ سياسي مفاد لازمي جز ۽ هڪٻئي جا مستقبل ۽ اٽٽ انگ هوندا آهن. انهن منجهان ٻوليءَ جي ترقي وطن، قوم، ثقافت، اقتصاديات ۽ سياست جي ترقي هوندي آهي. ٻوليءَ جي غلامي ڌرتي ۽ ڌرتي واسين جي غلامي هوندي آهي ۽ ٻوليءَ جو انت قوم جو موت ليکيو ويندو آهي.

هر قوم جو اباڻو وطن ان جي ٻولي ۽ ثقافت جو بہ اباڻو وطن هوندو آهي، جتي ان قوم جي ٻولي ۽ ثقافت جمندي، وڌندي ۽ وڌي ڦيندي آهي.

هر قوم پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت سان، پنهنجي مقدس قومي سرحدن اندر سونهندي ۽ مانواري سڏبي آهي. جڏهن ڪا قوم پنهنجي وطن مان نڪري ٻي آزاد قوم تي قبضي لاءِ حملا ڪري ٿي. تڏهن اها قوم سامراجي سڏبي آهي. اهڙيءَ ريت جڏهن ڪا ٻولي ۽ ثقافت ڪنهن قوم مٿان مڙهي ويندي آهي. تڏهن ان جو ڪردار سامراجي ٿي پوندو آهي.

آزاد قومن مٿان بالادستي حاصل ڪندڙ ۽ آزاد ملڪن مٿان حملا ڪندڙ ڦورو قومن وانگر ٻولين ۽ ثقافتون بہ هڪٻئي جا حق ڦريندين ۽ هڪٻئي جي وجود جون ويري هونديون آهن. انڪري زنده ۽ زندهہ رهڻ جي چاهہ رکندڙ قوم جي خاص سڃاڻپ اها آهي تہ هو پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت سان اڻ ميو عشق ڪندي آهي، ان جي بقا ۽ بحاليءَ لاءِ رت جو ريج ڏيڻ ۽ جيون جي پيٽا ڏيڻ کان بہ ڪين ڪيٻائيندي آهي. اُن جو ڌاري ٻوليءَ ۽ ثقافت کان بچاءُ پنهنجي مقدس قومي سرحدن وانگر ڪندي آهي. ٻانهپڻي خلاف وڙهندڙ سڄاڻ قوم وٽ پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت جي اهميت ۽ حيثيت ملڪ جو بچاءُ ڪندڙ سرحدي قلعن ۽ ملڪ کي آباد ڪندڙ درياهن کان بہ وڌيڪ هوندي آهي.

قومي حقن لاءِ جاکوڙ ڪندڙ هر سڄاڻ قوم کي لساني ۽ ثقافتي محاذ تي حاصل ٿيندڙ هر سوڀ کيس اقتصادي ۽ سياسي محاذ تي ڪاميابين مٿان ڪاميابيون عطا ڪندي ويندي آهي ۽ نيٺ هُن قوم کي ماڳ ۽ منزل تي وڃي رَسائيندي آهي.

اهڙي سڄاڳ ۽ سڄاڻ قوم تي پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت سان سچو سنهند ۽ نينهن رکڻ جي ڪري آزادي، تعمير، ترقي ۽ تخليق جي اسرارن جا دَرَ کلندا ويندا آهن. پوءِ اُن جي ٻولي ۽ ثقافت، ڏاهپ، سياڻپ، هنر ۽ علم جو اڻ کٽ ڀنڊار هئڻ جي ڪري، دنيا ۾ زنده ٻولي ۽ زنده ثقافت جي حيثيت ۾ ڄاتي ۽ سڃاتي ويندي آهي. جڳ جهان ان جي حيثيت مڃيندو آهي. اهڙي قوم عملي ۽ روحاني طرح زنده قوم سڏبي آهي.

ڪنهن آزاد ۽ غلام سماج جي ڀيٽرين پرک ان ڳالهہ منجهان ڪني ويندي آهي تہ ان سماج ۾ وسندڙ قوم کي پنهنجي سماج جي مختلف سطحن تي پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت کي ورتائڻ جو ڪيترو حق ۽ وجهہ حاصل آهي؟ جيڪڏهن ان قوم کي اهو حق ۽ وجهہ مڪمل طرح حاصل آهي تہ پوءِ اها قوم جيڪر سياسي ۽ اقتصادي طرح غلام بہ ڪٿي هجي تہ بہ ان جي اها غلامي گهڻو وقت جٽاءُ نہ ڪري سگهندي پر جيڪڏهن ڪنهن قوم کي پنهنجي سماج ۾ پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت کي ورتائڻ جو حق ماڳهين حاصل نہ آهي تہ پوءِ اها قوم گهٽ ۾ گهٽ لساني ۽ ثقافتي حقن کان محروم، غلام قوم ليکبي. اهڙي قوم کي ڪنهن ڌاري ٻولي ۽ ثقافت ڏانهن لاڙي ڪانئس پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت جي ورتائڻ جو حق کسي ڪين اقتصادي ۽ سياسي طرح هيٺو ۽ لاچار بڻائي ڌاري ٻولي ۽ ثقافت منجهہ ضم ڪري ختم ڪرڻ، سامراج لاءِ تمام سولو ڪم هوندو آهي.

اهو فطري اصول آهي تہ ڪنهن ڌرتيءَ تي ٻاهران ڪان لڏي آيل ڌاريا سدائين ڌرتيءَ جي اصلوڪن ماڻهن جي رهڻي ڪهڻي اختيار ڪري، ڇنن ڇنجن پيڙهين کان پوءِ ڌرتيءَ سان ناتو قائم ڪري، اصل ڌرتي واسين جهڙا ٿي ويندا آهن. جيڪر ڪنهن ڌرتيءَ تي وسندڙ ڌارين جي ٿوراڻي، پنهنجي رهڻي ڪهڻي اصل ڌرتي واسين مٿان ڪنهن جڙتو نظريي جي آڌار تي مڙهڻ جي ڪوشش ڪري تہ پوءِ پڪ سان ان ٿوراڻيءَ جو لساني ۽ ثقافتي بالادستي وارو اهو جڙتو نظريو ۽ جاڪوڙ حقيقت ۾ اصلوڪن ڌرتي ڌڻين جي قومي وجود خلاف، ان جي اقتصاديات ۽ سياست تي قبضو ڪرڻ واري سامراجي سازش هوندي آهي. ڇو تہ هر سامراجي گروهہ يا قوم ڪنهن بہ ڌرتيءَ تي مڪمل اقتصادي قبضي ۽ غلبي کان اڳ غلام قوم مٿان پنهنجو لساني ۽ ثقافتي قبضو ۽ غلبو مڪمل ڪرڻ کي تمام بنيادي ۽ اهم ڪم ڄاڻي ڪندي آهي، ڇو تہ ان سامراجي عمل کان سواءِ ڪنهن قوم کي پوريءَ ريت غلام نہ ٿو بڻائي سگهجي.

لساني ۽ ثقافتي غلامي تي هڪ اهڙي شيءِ هوندي آهي، جيڪا محڪوم قوم کي حاڪم قوم جو ذهني ۽ روحاني غلام بڻائيندي آهي. اينئن نيٺ هڪ ڏينهن غلام قوم آقا قوم منجهہ پوريءَ ريت جذب ٿي ان جو هڪ حصو بڻجي ڌرتيءَ جي گولي تان فنا ٿي ويندي آهي.

جن قومن جي روحاني ۽ ذهني طرح غلام سروائن قومي بقاء جي ويڙهاند ۾ لساني ۽ ثقافتي محاذ يا تحريڪ جي اهميت کي چڱيءَ ريت نہ ڄاتو، تن قومن کي نتيجي طور ڌاري ٻولي ۽ ثقافت وڻ ويڙهيءَ جيان وڪوڙي ورتي ۽ سندن قومي جياپي جي نيسارن کي سڪائي ئوٽ ڪري، سندن زندهہ قومي وجود کي ختم ڪري ڇڏيو. اهي قومي سرواڻ قومي بقا جي جنگ جوڙڻ جو صحيح شعور ۽ طريقو نہ رکڻ جي ڪري يا مفاد پرست هئڻ جي ڪري لالچ، لوڀ ۽ ابن الوقتي جي ڪيچڪي واري ڏپاري ڏٻڻ ۾ پاڻ بہ دفن رهيا ۽ پنهنجي قوم کي بہ سان ڪٺي سدائين لاءِ دفن ۽ گم ڪري فنا ڪري ڇڏيائون.

جنهن غلام قوم جي سچان سروائن، ڌاري ٻولي ۽ ثقافت جي غلبي ۽ قبضي خلاف تُرت هوشمنديءَ سان پنهنجي لساني ۽ ثقافتي تحريڪ کي پنهنجي قومي سماج ۾ پکيڙيو ۽ ان کي تهائين پختو ڪيو، سي قومون رڳو پنهنجي پنهنجي لساني ۽ ثقافتي محاذ جي مضبوط ۽ سگهاري هئڻ جي ڪري قومي بقا جي جنگ ۾ سوڀاريون ٿيون ۽ هيڪر وري ڌرتيءَ جي گولي تي مان ۽ شان سان جيئڻ جو حق حاصل ڪري ويون.

قومي بقا جي ويڙهاند ۾، ٻولي ۽ ثقافت جي جياپي جو سوال قوم جي جيئڻ ۽ مرڻ جو بنيادي سوال هوندو آهي. تاريخ جو اهو مڃيل اصول آهي تہ جنهن قوم جي شهرن، بازارن، ابلاغ ۽ نشريات جي سرشتي تي جيڪا مڙهيل ٻولي هلندي هوندي تہ پوءِ ان قوم مٿان اُن ٻولي ڳالهائيندڙن جو قبضو هوندو جي نہ هوندو تہ نيٺ ٿي ويندو. اهڙيءَ ريت اُن سماج جي سياست ۾ جيڪا ٻولي چالو هوندي، ان ملڪ جي مڪمل سياست تي اُن ٻولي ڳالهائيندڙن جو نيٺ قبضو ٿي ويندو. ڀل ڪٿي اها ٻولي ڳالهائيندڙ ٿوراڻيءَ ۾ ڇو نہ هجن.

جيڪر ڪنهن قوم جا نہ رڳو عام ماڻهو پنهنجي ٻوليءَ ۽ ثقافت جو واهپو ڇڏيندا ويندا هجن، پر خاص ماڻهو جيڪو حقيقت ۾ پنهنجي قوم جا مک اڳواڻ هوندا آهن، جهڙوڪ ليکڪ، عالم دانشور ۽ سياستدان بہ مڙهيل ڌاري ٻوليءَ ۾ نشريات ۽ ابلاغ جي ذريعن تي، سياسي ۽ سماجي ايوانن ۾ ڳالهائيندا هجن، ڌاري مڙهيل ٻوليءَ ۾ لکڻ، پڙهڻ ۽ ڳالهائڻ تي فخر محسوس ڪندا هجن، پنهنجي قومي سماج جي ڪنهن بہ سطح تي پنهنجي ٻوليءَ ۽ ثقافت جو واهپو گهٽ يا ماڳهين نہ ڪندا هجن تہ پوءِ اهو صاف سمجهڻ گهرجي تہ اهي خاص ماڻهو پنهنجي قومي وجود جي بقا واري سوال سان يا تہ سچا ناهن يا وري قومي بقا ماڻڻ جي صحيح سرت ۽ ساڃاهہ نٿا رکن.

قوم جي هر سڄاڻ فرد جو پنهنجي ڌرتيءَ ۽ پنهنجي قوم سان سچي هئڻ ۽ رهڻ جو پهريون ثبوت، پنهنجي قوم جي بنيادي انساني حقن مان هڪ بنيادي حق، پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت جي بقا ۽ بحاليءَ لاءِ آواز اٿارڻ ۽ جاکوڙ ڪرڻ هوندو آهي پوءِ ئي ڌرتيءَ جي مڪمل مالڪيءَ وارن حقن لاءِ هلايل سندن جدوجهد ڪامياب ٿيندي آهي، ڇو تہ قومي آجپي جي هر جاکوڙ ڏکهي، اينگهائيندڙ ۽ ڦيريدار هوندي آهي، ان ۾ ان ڳالهہ جو سؤ سيڪڙو امڪان هوندو ۽ رهندو آهي تہ انهي ڏکهي ويڙهاند ۾ ڌاري ڦورو ٽولي ڪٿي اصل قوم مٿان پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت مڙهڻ ۾ ڪامياب ٿي نہ وڃي ۽ اصل قوم جي قومي وجود کي بنياد کان ئي ختم ڪري ڇڏي.

ان حالت ۾ قوم جي ٻرک ڏاهن مٿان بنيادي قومي فرض ٿي پوندو آهي تہ هو قومي بقا جي ويڙهاند ۾ پنهنجي قومي ٻولي ۽ ثقافت واري اهم ترين محاذ کي بهترين رٿا بنديءَ سان سڄي قومي سماج ۾ پکيڙين، ان کي پنهنجي عوام ۾ ويتر پختو ڪن، ٻي صورت ۾ قوم جا اڳواڻ لساني ۽ ثقافتي محاذ کي نظر انداز ڪري، ڀلي ڪٿي قوم جي اقتصادي ۽ سياسي حقن لاءِ ڪيترو بہ آواز اٿارين ۽ ڪيتري بہ جان ولوڙين پر انهن جو اهو آواز ۽ اها ولوڙ، قوم جي ذهنن ۽ دلين تي ايترو اثر نہ ڪندي نہ ئي ايتري ڦلدائڪ ٿيندي جيتري ٿيڻ گهرجي. ڇو تہ پنهنجي قوم کي پنهنجي ڌرتيءَ تي مڪمل مالڪيءَ وارا حق حاصل ڪرائڻ لاءِ قوم جي اڳوائن مٿان پهريون ۽ بنيادي فرض اهو هوندو آهي تہ هو پنهنجي قوم کي اقتصادي ۽ سياسي حق حاصل ڪرڻ جي تعليم ڏيڻ کان روحاني طرح پڻ سجاڳ ڪن. اها روحاني سجاڳي پنهنجي ٻوليءَ ۽ ثقافت سان انت بحر کان بہ اونهي عشق ۽ محبت ڪرڻ جي تعليم ڏيڻ سان پيدا ٿيندي آهي ڇو تہ ٻولي ۽ ثقافت قوم جو روح هوندي آهي.

اهو بہ دنيا جو مڃيل اصول آهي تہ جيسين تائين ڪنهن ڌرتيءَ تي ان قوم جي ٻولي ۽ ثقافت زندهہ آهي، تيسين تائين هُن جي پنهنجي ڌرتيءَ تي مڪمل مالڪيءَ واري بنيادي حيثيت ۽ دعويٰ، قائم ۽ دائم رهندي، جيئن جيئن ان جي ڌرتيءَ تي ڌاري ٻولي ۽ ثقافت جي والار وڌندي ويندي، تيئن تيئن هن جي پنهنجي ڌرتيءَ تي مالڪيءَ واري دعويٰ ڪمزور ٿيندي ويندي ڇو تہ ڌاري ٻولي ۽ ثقافت جو قبضو رڳو لکڻ، پڙهڻ ۽ ڳالهائڻ جي حد تائين ناهي هوندو پر ملڪي پريس، نشريات ۽ ابلاغ معنيٰ تہ رياست جي مڪمل ذريعن تي هوندو آهي.

جنهن ڪارڻ اصل قوم جي حقي آواز کي ڌورو قوم هيٺو ۽ ڪمزور ڪندي ويندي آهي، نيٺ ڌورو قوم پنهنجو لساني ۽ ثقافتي قبضو ۽ غلبو اصل قوم تي مڪمل ڪري، هڪ ڏينهن ان هيٺي ۽ ڪمزور آواز کي بہ گهٽي، ماري ڇڏيندي آهي.

جن غلام سماجن جا سڄاڻ فرد پنهنجي لساني ۽ ثقافتي حقن واري تحريڪ کان ڪن لاڙ ڪن ٿا ۽ ان کي منظم ۽ متحرڪ نہ ٿا ڪن، ان غلام سماج ۾ وسندڙ ڌارين جي ڌاري ٻولي ۽ ثقافت جو غلبو ۽ قبضو جيئن جيئن مضبوط ۽ سگهارو ٿيندو ويندو آهي، تيئن تيئن اُتي ڌاريا اصل قوم جي اقتصاديات ۽ سياست تي بہ قبضو ڪندا ويندا آهن. جيئن تہ ان قوم جي سرواڻن جو پنهنجي ٻوليءَ ۽ ثقافت جي بقا ۽ بحاليءَ واري اهم ترين مسئلي تي ڪو بہ مضبوط نظريو ۽ پختو قدم نہ هوندو آهي، هو پنهنجي ئي وطن ۾ هر جڳهہ تي مڙهيل ڌاري ٻولي ۽ ثقافت جو بي حجاب ٿي واهپو ڪندا وتندا آهن. ان ڪري ان قوم جا عام ماڻهو روحاني طرح سڄاڳ نہ ٿي سگهندا آهن پوءِ سڄي قوم هوريان هوريان پهرين شهرن ۾، بازارن ۾، روڊن ۽ رستن تي پوءِ نيٺ گهرن ۾ بہ، نہ رڳو ڌارين سان پر پنهنجن سان بہ مڙهيل ڌاري ٻولي کي رابطي واري ٻوليءَ جي مک ۽ اهم ترين حيثيت ڏني ان ۾ ڳالهائڻ شروع ڪندي آهي ۽ آهستي آهستي پنهنجي قومي ٻوليءَ کي ترڪ ڪندي ويندي آهي. ان حالت ۾ ورتل ۽ گهيريل قوم منجهان، چنن پنجن پيڙهين کان پوءِ ڪڏهن ڪڏهن تہ هڪ پيڙهيءَ کان پوءِ ئي، هڪ اهڙو نسل جنم وٺندو آهي جنهن لاءِ پنهنجي ٻولي اوپري ۽ اوپري ٻولي پنهنجي هوندي آهي.

اهڙيءَ ريت ڌاري قوم، اصل قوم جو جسماني يا طبعي عام ڪوس ڪرڻ کان سواءِ ٿلهو لساني ۽ ثقافتي عام ڪوس ڪري اصل قوم جي ڌرتيءَ تي پنهنجو سامراجي قبضو مڪمل ڪري وٺندي آهي.

ان ڪري ڪنهن قوم جي تاريخي حقن جي بحاليءَ واري تحريڪ صحيح معنيٰ ۾ ان جي جدا لساني ۽ ثقافتي وجود جي بقا ۽ بحاليءَ ۽ پنهنجي ڌرتيءَ تي مڪمل مالڪيءَ جي حقن جي مڃتا واري تحريڪ هوندي آهي.

آزاديءَ جي وٽ کان وانجهيل هر هڪ قوم منڍ منڍ ۾ پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت واري ٿمر جي آڌار تي پنهنجا پير پنهنجي ڌرتيءَ تي اقتصادي ۽ سياسي طرح پختا ڪري، قومي آجپي جي تحريڪ کي زور وٺائيندي آهي. ان ڪري ئي غلام قوم جا سڄاڻ سرواڻ پنهنجي آدرش هر قسم جي ظلم کان آزادي حاصل ڪرڻ لاءِ پنهنجي ٻولي ۽ ثقافت جي بقاء ۽ بحاليءَ واري محاذ کي مهڙ وارو قومي محاذ ڪري ڪوليندا آهن، ان ريت قومي آجپي جي جاڪوڙ ڪندڙ قوم ۾، سندن سماج جي مختلف سطحن تي لساني ۽ ثقافتي تحريڪ جي سگهاري ٿيڻ جي نتيجي ۾ سندن قومي تحريڪ بہ طاقتور ٿي ويندي آهي، اتي قومي جاڳرتا ۽ سڄاڳي ترت ۽ ڀرپور نموني اڀي ويندي آهي. جنهن ڪري قومي ٻڌي، سگهاري قومي ڪردار ۽ قومي روايت جي اڏولپڻي سان ڪَرَ کڻي اڀري ايندي آهي. جيڪا پوءِ قوم منجهہ پنهنجي ڌرتيءَ لاءِ مالڪاڻي حق جي

احساس ۽ ذهنيت کي جنم ڏيندي آهي ۽ پوءِ قوم پرجهي چئي ڏيندي آهي تہ 'ڌرتي، ڌرتي وارن جي آهي'.

اهو سڀ ڪجهہ انهن سماجن ۾ ممڪن آهي جنهن جي برک ڏاهن کي سڀ کان پهرين پنهنجي لساني ۽ ثقافتي محاذ جوڙڻ جو احساس ٿيندو آهي پوءِ ئي سياسي ۽ اقتصادي محاذن تي ويڙهاند وڌندي ۽ تکي ٿيندي آهي. جڏهن لساني ۽ ثقافتي محاذ سجاڳي پيدا ڪري وٺندو آهي ،تڏهن ، ان منجهان اقتصادي ۽ سياسي سجاڳي جا ڪيترائي سج ايري ايندا آهن جيڪي پوءِ گڏجي قومي سجاڳيءَ جي منظم سگهہ بڻجي، قوم جي ڳچيءَ مان ڀانهپ جو ڳورو ڳٽ لاهي ڦٽو ڪندا آهن. ان ريت هن اهم محاذ تي حاصل ٿيندڙ ڪاميابيون اقتصادي توڙي سياسي محاذن جي سوبين لاءِ ضمانت بڻجي ويندڀون آهن.

اهڙي سڄاڻ سماج جي ليکڪن، عالمن، دانشورن، سياستدانن ۽ سروالن جو فڪر ڌرتيءَ منجهاران ريج حاصل ڪري اسرندو ۽ نسرندو آهي اتي جي سڄاڻ سروالن جو الٽ سنبند ۽ ناتو، ڌرتي واسين سان پڪو ۽ پختو هوندو آهي. هنن جو فڪر عوامي ۽ هنن جا نظريا آدي جڳادي سچ ۽ حق تي ٻڌل هڻڻ ڪري، هو گڏيل قومي مفادن کي انفرادي مفادن تي ۽ گڏيل ساڃاهہ کي فرد جي ساڃاهہ کان مٿڀرو سمجهندا آهن، هو سڄي قومي سماج جي ڪل پاساين ۾ تنقيد ۽ خود تنقيد، محاسبي ۽ پاڻ محاسبي وارن بين الاقوامي اصولن هٿاندر چنڊ ڇاڻ ڪري سجاڳي آڻيندا آهن، پنهنجي قوم کي سندن ويرين پاران ڪوليل مختلف محاذن جي، جوابي ۽ ضروري مک محاذن تي منظم ڪندا ويندا آهن، ان ريت قومي چوٽڪاري ۽ آجاڻپ جو دڳ ڏاهيندا ويندا آهن.

جڏهن قومي سرواڻ معنيٰ ليکڪ، عالم دانشور، سياستدان ۽ برک ڏاها گڏيل قومي مفادن، گڏيل ساڃاهہ ۽ گڏيل عمل جو قوم منجهہ جذبو ۽ ولولو پيدا ڪري، قومي آجپي جي منزل ڏانهن وِک وڌائيندا آهن، تڏهن هنن جي نظريي، ڪردار ۽ عمل ۾ هڪجهڙائپ اچي ويندي آهي، پوءِ قوم، هر ڏس کان، ٿيندڙ ڏمر، ڏاڍ ظلم ۽ ڦرلٽ خلاف عمل جي ميدان ۾ ڪاهي پوندي آهي ۽ هر قسم جي بي انصافين کي ختم ڪرڻ جي جاکوڙ شروع ڪري ڏيندي آهي اها جاکوڙ نتيجي ۾ اتي اهڙي ڪنهن تحريڪ کي جنم ڏيندي ۽ زور وٺائيندي آهي، جيڪا قوم کي هر قسم جي ظلم کان ڇوٽڪارو ڏياري، ماناتي ۽ شاناتي نموني جيئڻ جو دڳ ۽ ڍنگ ڏيکاريندي ۽ سيکاريندي آهي.

سنڌي ٻولي سٿ، بہ هڪ اهڙي ئي تنظيم آهي جنهن جو مک آدرش سڄي سنڌي سماج جي هر سطح تي، سنڌ ۽ سنڌيت جي بقا ۽ بحالي، واڌاري ۽ سڌاري لاءِ ڪل قومي پاسن ۾ سچي قومي سجاڳي پيدا ڪري هڪ سنڌ سڄاڻ تحريڪ جي پيغام کي پکيڙڻ آهي.

سنڌي ٻولي سڀا، سنڌ

جي

جوڙجڪ

تنظيم جو نالو

1. تنظيم جو نالو، "سنڌي ٻولي سڀا، سنڌ" هوندو، پر عام طرح سان، هن کي "سڀا" ڪوٺيو ويندو، جيڪا اختيارين ۽ ذميوارين جي آڌار تي مرڪزي ۽ مڪاني سڀا جي نالي ۾ ورهايل هوندي.

سڀا جون عملي حدون

2. سڀا جي عمل جون حدون، سنڌ جي جاگرافيائي حدن ۽ جتي جتي به سنڌي رهن ٿا تائين هونديون پر سڀا جو مرڪز سنڌ ۾ رهندو.

سڀا جو پتو

3. سڀا جي مرڪزي سيڪريٽريٽ ۽ مرڪزي ٽپال جو پتو هن ريت هوندو:

الف. مرڪزي سيڪريٽريٽ جو پتو:
سنڌي ٻولي سڀا، سنڌ
B-66، سنڌ يونيورسٽي ملازمن جي سهڪاري رهائشي سوسائٽي، ڄامشورو، سنڌ. 71080

ب . مرڪزي ٽپال جو پتو :
سنڌي ٻولي سڀا، سنڌ
پوسٽ باڪس نمبر، 484، جنرل پوسٽ آفيس ، حيدرآباد ، سنڌ. 71000

(اسم 3 جي فقرن الف ۽ ب مٽجڻ جي صورت ۾، جوڙجڪ جي ترميم نه ليکبي.)

سٿ جا مول ۽ متا

4. سٿ جا مول ۽ متا هن ريت هوندا:

الف. سنڌي ٻوليءَ جي حقيقي، تاريخي، ثقافتي، علمي، ساهتي، تعليمي ۽ سماجي ڪارج واري ماڳ کي حاصل ڪرڻ، سنڌي ٻوليءَ جي، قومي ٻوليءَ واري حيثيت ۽ مرتبو ملڪي آئين ۾ مڃرائڻ ۽ سنڌي ٻوليءَ جي صوبائي ٻوليءَ واري عملي سرڪاري حيثيت بحال ڪرائڻ.

ب سنڌ، سنڌي ٻولي، سنڌي ساهت، سنڌي ثقافت، سنڌي هنرن، سنڌي سنگيت ۽ سنڌي ڪلا جي بقا ۽ بحالي، واڌاري ۽ سڌاري لاءِ هر ممڪن قانوني ۽ جمهوري اپاءَ وٺڻ.

سٿ جي آدرش حاصل ڪرڻ واري جاکوڙ جا طريقا

5. سٿ پنهنجي آدرش کي حاصل ڪرڻ لاءِ، هن ريت جاکوڙ ڪندي.

الف. جوڙجڪي ۽ قانوني.

ب. گڏيل ۽ انفرادي.

الف. جوڙجڪي ۽ قانوني:

I. سٿ، جوڙجڪي ۽ قانوني طريقن وسيلي هيٺيان مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ جاکوڙ ڪندي:

II. سنڌي ٻوليءَ کي قومي ٻوليءَ جو درجو ڏيارڻ.

III. سنڌي ٻوليءَ جي سنڌ ۾ ملڪي جوڙجڪ پٽاندر عملي طرح واحد سرڪاري ٻوليءَ واري حيثيت بحال ڪرائڻ ۽ سنڌي ٻوليءَ جو سرڪاري توڙي غير سرڪاري سطح تي پوريءَ ريت استعمال ڪرائڻ.

IV. سنڌي ٻوليءَ ۾ سرڪاري ۽ نيم سرڪاري، خودمختيار ۽ نيم خودمختيار ادارن جي ڪارروائي ۽ لکپڙهه ڪرائڻ لاءِ اپاءَ وٺڻ، ان لاءِ سمورن سرڪاري آفيسن ۾ سنڌي ٽائپ رائٽر ۽ ڪمپيوٽر خريد ڪرڻ ۽ ڪتب آڻڻ کي لازمي قرار ڏيارڻ.

V. سنڌ جي تعليمي سرشتي ۾ سنڌي ميڊيم جي حيثيت پوريءَ ريت بحال ۽ مروج ڪرائڻ ۽ اڳ ۾ موجود سنڌي ميڊيم اسڪول ختم ڪرڻ جو سلسلو بند ڪرائڻ.

V I.سنڌ جي سيني ريڊيو ۽ ٽي وي اسٽيشنن تان سنڌي ٻوليءَ جي پروگرامن کي اڪثريتي وقت ڏيارڻ. انهن جي اناؤنسمينٽ ۽ سلائيڊون مڪمل طور سنڌيءَ ۾ ڪرائڻ.

V II. سنڌي ٻوليءَ کي ملڪ جي مرڪزي ٽي وي اسٽيشن ۽ ريڊيو اسٽيشن تان حق آهر حصو ڏيارڻ.

V III.سنڌي ٻوليءَ جي پروگرامن کي عالمي نشرياتي ادارن تان پيش ڪرائڻ لاءِ جاکوڙ ڪرڻ.

IX . سنڌ جي سرڪاري، نيم سرڪاري، خودمختيار ۽ نيم خودمختيار ادارن، جهڙوڪ: ميونسپالٽين، ٽائون ڪاميٽين، يونين ڪائونسلن ۽ جتي جتي به سنڌي، سرڪاري ٻولي ڪونهي، اتي سنڌي ٻوليءَ جي سرڪاري حيثيت کي بحال ڪرائڻ. اهڙن ادارن جي هيٺ هلندڙ تعليمي ادارن ۾ سنڌي ٻوليءَ کي تعليمي وسيلي طور بحال ڪرائڻ ۽ سنڌ ۾ قائم ٿيل مرڪزي ادارن ۾ سنڌي ٻوليءَ جو حق مڃرائڻ ۽ انهن ادارن جي هيٺ هلندڙ تعليمي ادارن ۾ سنڌي ٻوليءَ جي سيڪشنس کي لاڳو ڪرائڻ.

X . سنڌ ۾ قائم ٿيل ڪارخانن ۾ ۽ انهن جي هيٺ هلندڙ اسڪولن ۾ سنڌي ميڊيم مروج ڪرائڻ.

XI . سنڌ کان ٻاهر جتي جتي به سنڌي ماڻهو رهن ٿا، اُتي انهن جي ٻارن لاءِ سنڌي ميڊيم تعليمي ادارا کولرائڻ.

XII . سنڌيءَ سوڌو ٻين سمورين اصل ٻولين جي ساهتي ۽ صحافتي ڪيتر جي سرجڻهارن، ليکڪن، اڪابرن، دانشورن ۽ صحافين کي هر لحاظ سان ٻين پرڏيهي ٻولين جي ملڪي تخليق ڪارن جي ڀيٽ ۾ اوليت واري حقي حيثيت ۽ مقام ڏيارڻ، ڪين سندن تخليقي سگهه، پورهئي ۽ صلاحيت آهر مڃتا ڏيارڻ.

XIII . سيني ڏيهي ۽ پرڏيهي ثقافتي دورن ۾ پڻ مرڪزي حڪومت پاران ٿيندڙ ثقافتي پروگرامن ۾ سيني اصلوڪين ٻولين جي ڏات ڌڻين کي هڪ جيترو حق ڏيارڻ.

XIV . مرڪزي سرڪار جي اشتهارن جي رقم جي سيني ٻولين ۾ نڪرندڙ رسالن ۽ اخبارن ۾ برابر ۽ حقي ورهاست ڪرائڻ.

XV . سنڌي ٻوليءَ جو ملڪي ڪرنسيءَ تي استعمال ڪرائڻ.

XVI . سنڌ ۾ سرڪاري، نيم سرڪاري، خودمختيار ۽ نيم خودمختيار ادارن ۾ نوڪري ڪرڻ وارن تي سنڌي ٻوليءَ جو لازمي امتحان پاس ڪرڻ وارو قانون سنڌ سول سروس ريڪروٽمينٽ اينڊ ڪلاسيفيڪيشن رولس 1952 جي رول نمبر 11 جي هدايت تفصيل کي قانوني حيثيت ۾ بحال ڪرائڻ.

XVII . سنڌ جي عدالتن ۾ سنڌي ٻوليءَ کي عدالتي ٻولي جي حيثيت ڏيارڻ لاءِ اڳوڻي سنڌ سول ڪورٽس رولس 1954 جي رول نمبر 33 جي ياڪي نمبر 4 جي هدايت تفصيل کي قانوني حيثيت ۾ بحال ڪرائڻ.

XVIII . ٻين هر قسم جي سنڌ، سنڌي ٻولي ۽ سنڌي ثقافت کي آڏو آيل ۽ ايندڙ مڙني مسئلن کي منهن ڏيڻ ۽ ان لاءِ آواز اٿارڻ.

گڏيل ۽ انفرادي جاکوڙ:

ب. سٿ، گڏيل ۽ انفرادي طريقن وسيلي پنهنجي آدرش حاصل ڪرڻ لاءِ هن ريت جاکوڙ ڪندي:

I . ڳوٺ ڳوٺ، واهڻ واهڻ، وستي وستي ۽ شهر شهر عوامي دورا ڪرڻ، ماڻهن سان لهه وچڙ ۾ اچي ڪين سنڌي ٻولي ۽ سنڌي ثقافت جي قومي بقا ۽ جياپي لاءِ اهميت ۽ افاديت بابت مختلف وسيلن جهڙوڪ: ليڪچرن، تقريرن، ڳالهين، آڊيو ۽ ويڊيو ڪيسٽن، ڪتابڙن، بروشرن، ڪتابن، پوسٽرن ۽ پمفليٽن ذريعي ڄاڻ پهچائڻ.

II . سنڌ، سنڌي ٻولي ۽ سنڌي ثقافت جي حقن کي سمجهڻ لاءِ عام گڏجاڻيون

ڪوٺائڻ، ليڪچر ۽ ڪلاس منعقد ڪرائڻ.

III . سنڌي ٻولي سکڻ ۽ سيکارڻ جا ڪلاس شروع ڪرائڻ.

IV . پريس ڪانفرنسون ڪرائڻ، پريس بيان جاري ڪرڻ، مضمون، خط، ڪتابڙا ۽ ڪتاب لکڻ.

V . ساهتي، ثقافتي، سماجي، اقتصادي، تاريخي، وندر، هنر، ڪلا، ڪرت، فلمن، ريڊيو ۽ ٽيليويزن جي سرن تي سنڌي ۾ ڪتابڙا، ڪتاب، آڊيو ۽ ويڊيو ڪيسٽون وغيره جاري ڪرڻ.

VI . سنڌي ٻارن، شاگردن، عورتن، هنرمندن، پورهيتن ۽ ڪلاڪارن کي سڀ جي پليٽ فارم تي منظم ڪرڻ ۽ انهن جي مفادن کي مختلف وسيلن آهر هٿي ڏيڻ.

VII . سنڌي اخبارون ۽ رسالا جاري ڪرڻ.

VIII. بين الاقوامي ٻولين جهڙوڪ انگريزي وسيلي ۽ ٻئي هر نموني سان سنڌ، سنڌي ٻولي ۽ سنڌي ثقافت جو پرچار ڪرڻ.

IX . سنڌ، سنڌي ٻوليءَ ۽ سنڌي ثقافت جي جي مختلف سرن هيٺ لکيل اصلوڪن ڪتابن ۽ دنيا جي ٻين ٻولين جي ساهتي ڪيتر جي مشهور، ڪلاسيڪي ۽ جديد ڪتابن جا سنڌي ترجما ڇپائي پڌرا ڪرڻ، ان ڏس ۾ سائنسي، درسي ۽ ٽيڪنيڪي موضوعن تي وڌيڪ ڌيان ڏيڻ.

X .سنڌي ٻوليءَ ۾ سائنسي ۽ ٽيڪنيڪي لفظن ۽ اصطلاحن جي ڊڪشنري مرتب ڪرائڻ.

XI .سنڌ، سنڌي ٻولي ۽ سنڌي سماج جي هر موضوع تي علائقائي، قومي ۽ بين الاقوامي ميڙ ڪوٺائڻ.

X II. پرائمري، سيڪينڊري، هائر سيڪينڊري ۽ يونيورسٽي سطح تي يا 'سڀ' جي مختلف تنظيمي سطحن تي سنڌي ٻولي، سنڌي ساهت ۽ سنڌي ثقافت جي مختلف سرن تي مقالن، مضمونن، سنگيت، تقريرن، ناٽڪن ۽ جاڻ جون چٽاڀيٽيون ڪرائڻ ۽ انعام ورهايا ڪرائڻ.

XIII .سنڌي سگهڙن ۽ ذات ڌلين جون ڪچهريون ۽ چٽاڀيٽيون ڪرائڻ، ان لاءِ انعام ورهايا ڪرائڻ.

XIV . سنڌي ناٽڪ اسٽيج ڪرائڻ، سنڌي راڳ جون محفلون ڪوٺائڻ انهن جون آڊيو ۽ ويڊيو ڪيسٽون، سلائيڊون ۽ فلمون وغيره ٺهرائڻ. ان لاءِ ٽيڪنيڪل ۽ آڊيٽوريم قائم ڪرائڻ.

XV . سنڌ جي شهرن ۽ ڳوٺن ۾ لائبريريون کولرائڻ ۽ موجود لائبريرين ۾ سنڌي ڪتاب هڪيا ڪرائڻ.

XVI . سنڌ جي سورمن ۽ سنڌي ٻوليءَ جي ڏاهن، ليکڪن، عالمن، ڪلاڪارن، استادن ۽ سنڌي ٻوليءَ ۽ ثقافت جي ڌارين ڳهڳهرن جا ڏينهن ملهائڻ.

XVII. سنڌ جي قديم اهڃاڻن، تاريخي ماڳن ۽ مڪانن، سنڌ جي امر هستين جي آستانن ۽ درگاهن جا دورا ڪرڻ. انهن جي بچاءَ لاءِ آواز اٿارڻ ۽ عملي اپاءَ وٺڻ.

XVIII.سڀ جي انفرادي ضابطي تي پورو لهندڙ فردن سان ڏهاڙا ملهائڻ، انهن جي پرگهور لهڻ ۽ انهيءَ پرک تي پورو لهندڙ ادارن کي مڃتا ڏيارڻ.

XIX. سنڌ کان ٻاهر هم خيال ۽ هم نظريي وارن، گڏيل ۽ انفرادي عملي ضابطي تي پورو لهندڙ فردن، ادارن ۽ ڌرين سان سهڪار ڪرڻ.

XX. مرڪزي ڪاروباري ڪميٽيءَ پاران ڏنل پاليسين تي عمل ڪرڻ ۽ جوڙيل ڪميٽي سان سهڪار ڪرڻ.

مرڪزي تنظيمي جوڙجڪ

6. سٿ جي مرڪزي تنظيمي جوڙجڪ هن ريت هوندي:

مرڪزي ڪائونسل

الف. مرڪزي ڪائونسل، مڪاني سٿ جي عيوضين واري ميڙ کي ڪوٺيو ويندو، اهي عيوضي مرڪزي ڪائونسل جا ميمبر سڏبا. مرڪزي ڪائونسل سٿ جو اهم ترين ۽ مک ادارو هوندو.

ب. مرڪزي ڪائونسل جا ميمبر، هر مڪاني سٿ جا ٻہ عهديدار صدر ۽ سيڪريٽري هوند ، انهن جي غير حاضريءَ ۾ نائب صدر ۽ جوائنٽ سيڪريٽري ترتيبوار مرڪزي ڪائونسل جا ميمبر هوندا.

مرڪزي ڪنوينشن

پ. مرڪزي ڪائونسل جي ساليانی عام گڏجاڻيءَ کي سٿ جو "مرڪزي ڪنوينشن" چيو ويندو، جنهن ۾ هيٺيان اسم طئہ ڪيا ويندا:

I. مرڪزي ڪائونسل جا گذريل سال وارا منٽس منظور ڪرڻ.
II. مرڪزي ڪائونسل جي گذريل سال جي رپورٽ تي ويچار ڪرڻ.
III. مرڪزي ڪائونسل ۾ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي پاران پيش ڪيل ساليانی رپورٽ جو عام جائزو وٺڻ.
IV. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي جي گذريل سال جي ڪارڪردگي تي ويچار ڪرڻ.
V. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي پاران ڪرايل هر مڪاني سٿ جي ساليانی آڊٽ رپورٽ تي ويچار ڪرڻ.
VI. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي چونڊڻ.
VII. ايندڙ سال جو سٿاءُ رٿي ان تي ويچار ڪرڻ.
VIII. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي پاران پيش ڪيل ڪنهن بہ مڪاني سٿ ۽ ان جي عام ميمبرن جي، ڪنهن بہ قسم جي اعتراض وارين درخواستن تي ويچار ڪرڻ.
IX. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي پاران عارضي منظور ڪيل سال جي نئين ميمبرن جي ميمبري فارمن کي ايوان ۾ عام منظوريءَ لاءِ پيش ڪرڻ.
X. ڪنهن بہ سسپينڊ ٿيل ميمبر جي ڪيس تي ويچار ڪرڻ.
XI. ٻيو ڪو بہ اسم جيڪو ايجنڊا ۾ شامل نہ هجي، صدر جي موڪل سان پيش ڪرڻ.

مرڪزي ڪائونسل جي گڏجاڻين جا قسم

ب . مرڪزي ڪائونسل جون گڏجاڻيون ٽن قسمن جون هونديون:
I. عام گڏجاڻي.
II. خاص گڏجاڻي.
III. هنگامي گڏجاڻي.

I. **عام گڏجاڻي:** مرڪزي ڪائونسل جي خاص ۽ هنگامي گڏجاڻيءَ کان سواءِ هر گڏجاڻيءَ کي عام گڏجاڻي ڪوٺيو ويندو.

II. **خاص گڏجاڻي:** مرڪزي ڪائونسل جي اها گڏجاڻي جيڪا سنڌ جي جوڙجڪ ۾ ترميم ۽ بي ويساهي جي رٿ پيش ڪرڻ لاءِ ڪوٺائي وئي هجي، ان کي خاص گڏجاڻي چيو ويندو.

III. **هنگامي گڏجاڻي:** مرڪزي ڪائونسل جي ڪارروباري ڪاميٽيءَ پاران ڪنهن به اهم مسئلي تي ويچار ڪرڻ لاءِ اوچتي سڏايل گڏجاڻيءَ کي هنگامي گڏجاڻي چيو ويندو.

مرڪزي ڪائونسل جي گڏجاڻين ۽ فيصلن جو طريقو

ت. مرڪزي ڪائونسل جي گڏجاڻين ۽ فيصلن ڪرڻ جو طريقي ڪار هن ريت هوندو:

I . مرڪزي ڪائونسل جي هر عام ۽ خاص گڏجاڻي، سواءِ هنگامي گڏجاڻيءَ جي. سڏائڻ جي جاءِ هر مڪاني سنڌ کي ايجنڊا سان گهٽ ۾ گهٽ پندرنهن (15) ڏينهن اڳ ڏني ويندي.
II .مرڪزي ڪائونسل جي عام گڏجاڻي لاءِ ڪل ميمبرن جو پنجاهه سيڪڙو (50%) کان مٿي هجڻ ضروري آهي. ڏهانيءَ کي هڪ برابر ڳڻيو ويندو.
III . مرڪزي ڪائونسل جا عام فيصلا سادي گهڻائيءَ سان منظور ڪيا ويندا.
IV . مرڪزي ڪائونسل جي عام گڏجاڻيءَ جو گهربل ڪورم پورو نه هئڻ جي صورت ۾ سيڪريٽري جنرل، گڏجاڻي اڌ ڪلاڪ مهل ڪري ساڳئي هنڌ تي ٻيهر ڪرائي سگهي ٿو. جنهن لاءِ ڪورم جي گهرج نه رهندي.
V . مرڪزي ڪائونسل جي خاص گڏجاڻيءَ لاءِ گهربل ڪورم نه هئڻ جي صورت ۾ سيڪريٽري جنرل يا جوائنٽ سيڪريٽري گڏجاڻي اڌ ڪلاڪ مهل ڪري ساڳئي هنڌ تي ٻيهر گڏجاڻي ڪرائي سگهي ٿو. جنهن لاءِ ڪورم جي گهرج نه رهندي، پر اهڙي گڏجاڻيءَ ۾ ايجنڊا کانسواءِ ٻيو ڪو اسم پيش نه ڪري سگهبو.
VI . مرڪزي ڪائونسل جي خاص گڏجاڻيءَ ۾ جوڙجڪ ۾ ترميم، حاضر ميمبرن جي ٻه ڀاڱي ٽي (2/3) گهڻائيءَ سان ڪئي ويندي ۽ بي ويساهي جي رٿ منظور ڪرڻ لاءِ

سادي گهڻائيءَ جو هئڻ ڪافي آهي، هن گڏجاڻيءَ ۾ ڏهانيءَ کي هڪ برابر سمجهيو ويندو.

VII. مرڪزي ڪائونسل جي خاص گڏجاڻي سڏائڻ لاءِ گهٽ ۾ گهٽ هڪ ٽياگي ٽي (1/3) مرڪزي ڪائونسل جا ميمبر لکت ۾ ايجنڊا سان سيڪريٽري جنرل کي درخواست ڪري سگهن ٿا.

VIII. مرڪزي ڪائونسل جي خاص گڏجاڻي جي درخواست ڏيڻ جي پندرنهن (15) ڏينهن جي اندر سيڪريٽري جنرل گڏجاڻي گهرائڻ لاءِ پٽل رهندو، ٻيءَ صورت ۾ جوائنٽ سيڪريٽري گڏجاڻي ڪوٺائڻ جو پابند آهي، جيڪڏهن جوائنٽ سيڪريٽري به اينئن نه ٿو ڪري ته پوءِ درخواست ڏيندڙ مرڪزي ڪائونسل جا ميمبر پاڻ مان هڪ کي مرڪزي ڪنوينر مقرر ڪري گڏجاڻي گهرائي سيڪريٽري جنرل ۽ جوائنٽ سيڪريٽري خلاف بي ويساهي جي رٿ پيش ڪري سگهن ٿا.

IX. مرڪزي ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻي. ڪنهن به گنڀير قومي مسئلي تي سڏائڻ لاءِ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي ايجنڊا سان هر مڪاني سٿ کي گهٽ ۾ گهٽ چوويهه (24) ڪلاڪ اڳ ڄاڻ ڪندي.

X. مرڪزي ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ ڪورم جي پابندي نه هوندي.

XI. مرڪزي ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ فيصلا حاضر ميمبرن جي سادي گهڻائيءَ سان ڪيا ويندا.

XII. مرڪزي ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ جوڙجڪ ۾ ترميم ۽ بي ويساهي جي رٿ پيش نه ٿي سگهندي.

XIII. مرڪزي ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ ڏنل ايجنڊا کانسواءِ ڪو به نئون اسم نه کنيو ويندو.

مرڪزي انتظامي جوڙجڪ

7. سٿ جي مرڪزي انتظامي جوڙجڪ هن ريت هوندي:

مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي

الف مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي مرڪزي سٿ جو هڪ مکيه ۽ انتظامي اختيارن وارو ادارو هوندو. هيءَ ادارو سٿ جي مول متن کي حاصل ڪرڻ لاءِ هر قسم جو انتظامي ۽ عملي ڪم ڪندو.

ب. مرڪزي ڪائونسل کي مليل اختيارن کان سواءِ باقي سمورا اختيار مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي مليل هوندا.

مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جا ميمبر

ب • مرڪزي ڪاميٽي نون (9) ميمبرن تي ٻڌل هوندي جيڪي هن ريت هوندا۔

I. صدر•

II. نائب صدر•

III. سيڪريٽري جنرل•

IV. جوائنٽ سيڪريٽري•

V. مالي سيڪريٽري•

VI. سُڌ سماءَ سيڪريٽري•

VII. ميمبر (مرڪزي ڪائونسل مان چونڊيل)

VIII. ميمبر (مرڪزي ڪائونسل مان چونڊيل)

IX. ميمبر (مرڪزي ڪائونسل مان چونڊيل)

پ. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻيءَ جو طريقو:

I. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي جي گڏجاڻي مهيني ۾ هڪ ڀيرو ضرور ٿيندي•
II. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻيءَ لاءِ ڪورم گهٽ ۾ گهٽ ايڪونجاهه سيڪڙو (51%) هوندو•
III. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ ۾ فيصلا سادي گهڻائيءَ سان ڪيا ويندا۔
IV. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻين ۾ ووٽ برابر ٿيڻ جي صورت ۾ نبيرو ڪندڙ ووٽ صدر جو هوندو•

ت. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جا ڪم ۽ اختيار:

I. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جو مدو هڪ سال هوندو•
II. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي، مڪاني سٿ جي ميمرن جي ميمبريءَ جي فارمن کي عارضي طرح منظور يا نامنظور ڪندي•
III. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي، هر مڪاني سٿ جي نون (9) ميمبرن جي مرڪزي

ڪائونسل ۾ عام ميمبريءَ جي منظوريءَ کان پوءِ ان جي الحاق جي درخواست کي منظور ڪندي.

IV. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي، سٿ جي سٿائن کي رٿي مرڪزي ڪائونسل کان منظور ڪرائيندي.

V. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي، مرڪزي ڪائونسل کان منظور ڪرايل يا هنگامي طور تي رٿيل سٿاءَ تي عمل ڪندي.

VI. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي سٿ جي ڪارڪردگي کي بهتر بنائڻ ۽ اُن جي مول متن کي حاصل ڪرڻ لاءِ انتظامي، مالي ۽ ٻيا گهربل عملي قدم کڻندي.

VII. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي، هر مڪاني سٿ جي آڊٽ ڪرائڻ لاءِ آڊيٽر مقرر ڪندي.

VIII. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي گهرج ۽ وسيلن پٽاندر تنظيمي عهديدارن جو پگهار مقرر ڪندي، هيئين پگهاردار عملو مقرر ڪندي ۽ ان جي نوڪريءَ جا شرط طئہ ڪندي.

IX. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي، سٿ جي ڪم ۽ ڪارڪردگي کي بهتر بنائڻ لاءِ پاليسيون، ڪاميٽيون ۽ سب ڪاميٽيون جوڙيندي.

X. مرڪزي ڪاورباري ڪاميٽي مختلف سٿائن ۽ رٿائن وسيلي مالي اپت جا وسيلا ڳوليندي.

XI. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي مرڪزي سٿ جي اپت توڙي خرچ جو اڪائونٽ ۽ ساليانو رپورٽ ٺاهيندي، نوان سٿاءَ رٿيندي، سيڪريٽري جنرل ۽ صدر پاران ڪيل خرچ ۽ ٻني ڪنهن بہ ڪيل خرچ تي ويچار ڪندي.

XII. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جون نيون چونڊون ڪرائڻ لاءِ چونڊ ڪمشنر مقرر ڪندي، جنهن جو سٿ جو ميمبر هئڻ لازمي آهي.

XIII. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي، مرڪزي سٿ جي خالي جڳهين پرڻ لاءِ چونڊ ڪمشنر مقرر ڪري، چونڊون ڪرائيندي.

مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي عهديدارن جا اختيار

ٿ. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي عهديدارن جا اختيار هن ريت هوندا:

صدر جا اختيار:

I. صدر ڪاروباري ڪاميٽيءَ جو اڳواڻ هوندو.

II. صدر هر مرڪزي ڪائونسل جي هر گڏجاڻيءَ جي صدارت ڪندو.

III. صدر، سٿ جي جوڙجڪ ۽ قانونن پٽاندر باقي عهديدارن سان گڏجي سٿ جي مول متن ۽ مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ جاکوڙ ڪندو.

IV. صدر مرڪزي سٿ جي هر مالي ڪم جي آفيس نوٽ تي سيڪريٽري جنرل ۽ مالي سيڪريٽري سان گڏ صحيح ڪندو.
V. صدر هر مالي چيڪ تي سيڪريٽري جنرل ۽ مالي سيڪريٽري سان گڏ صحيح ڪندو.
VI. صدر کي مرڪزي سٿ جو ڪم ڪار هلائڻ لاءِ هڪ ني وقت هزار روپين (-/1000) تائين جي منظوري ڏيڻ ۽ خرچ جو اختيار هوندو.
VII. صدر ان خرچ جي حساب ڪتاب ڏيڻ لاءِ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي آڏو جوابدار رهندو.

نائب صدر جا اختيار:

I. نائب صدر، صدر جي غير حاضري ۾ اُهي سمورا اختيار ڪتب آڻيندو، جيڪي سٿ جي جوڙجڪ پٽاندر صدر کي حاصل آهن.
II. نائب صدر، وقت بوقت سٿ جي عملي ڪمن ۾ صدر سان سهڪار ڪندو ۽ پنهنجون خدمتون آڇيندو رهندو.

سيڪريٽري جنرل جا اختيار:

I. سيڪريٽري جنرل مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جو سمورو ڪم ڪار ۽ ڪاروبار هلائڻ سڀ کان وڏيڪ ذميدار هوندو.
II. سيڪريٽري جنرل سٿ جي مرڪزي سيڪريٽريٽ جو انچارج هوندو.
III. سيڪريٽري جنرل مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ميمبرن جي صلاح يا هدايت تي مختلف قسم جون گڏجاڻيون ڪوٺائيندو ۽ انهن جون ڪارروايون هلائيندو.
IV. سيڪريٽري جنرل، مرڪزي سٿ جي مالي ڪمن جي آفيس نوٽ تي صدر ۽ مالي سيڪريٽري سان گڏ صحيح ڪندو.
V. سيڪريٽري جنرل کي روز جو ڪم ڪار هلائڻ لاءِ پاڻ وٽ هڪ ني وقت پنج سو (-/500) رپيا رکڻ، خرچ ڪرڻ ۽ منظور ڪرڻ جو اختيار هوندو، پر ان خرچ لاءِ هو مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي آڏو جوابدار رهندو.
VI. سيڪريٽري جنرل هر ڪنهن ڪاميٽي يا سب ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻي سڏائڻ جو انتظام ڪندو.
VII. سيڪريٽري جنرل، مرڪزي سٿ جي سموري ڪارڪردگيءَ جي ماهاني رپورٽ ناهي مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي جي هر گڏجاڻيءَ ۾ پيش ڪندو.

جوائنٽ سيڪريٽري جا اختيار:

I. جوائنٽ سيڪريٽري، سيڪريٽري جنرل جي غير حاضري ۾ أهي سمورا فرض پورا ڪندو، جيڪي سٽ جي جوڙجڪ پٽاندر سيڪريٽري جنرل کي پورا ڪرڻا پوندا آهن.
II. جوائنٽ سيڪريٽري، سيڪريٽري جنرل سان وقت بوقت مختلف ڪمن ۾ ساٿ ڏيندو. سهڪار ڪندو ۽ پنهنجون خدمتون آڇيندو رهندو.

مالي سيڪريٽري جا اختيار:

I. مالي سيڪريٽري، مرڪزي سٽ جي أپت ۽ خرچ جو حساب ڪتاب رکندو.
II. مالي سيڪريٽري، مرڪزي سٽ جي مختلف فنڊن جو حساب ڪتاب رکندو.
III. مالي سيڪريٽري، مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي پاران جوڙيل مالي پاليسين جي نيتي مطابق ڪم ڪار هلائيندو.
IV. مالي سيڪريٽري، مرڪزي سٽ جي مالي ڪمن جي آفيس نوٽ تي صدر ۽ سيڪريٽري جنرل سان گڏ صحيح ڪندو.
V. مالي سيڪريٽري هر مالي چيڪ تي پهرين پاڻ صحيح ڪري پوءِ صدر کان صحيح ڪرائيندو.
VI. مالي سيڪريٽري، مرڪزي سٽ کي پيش ايندڙ ڪنهن به قسم جي مالي مسئلي کي نبيرڻ لاءِ اپاءَ وٺندو.

سڌ سماءَ سيڪريٽري جا اختيار:

I. سُڌ سماءَ سيڪريٽري مرڪزي سٽ جي مک ترجمان جي حيثيت ۾ خدمتون سر انجام ڏيندو.
II. سُڌ سماءَ سيڪريٽري، سٽ جي مول متن ۽ مقصد جي پکيڙ ۽ هاڪار لاءِ ڪم ڪندو.
III. سُڌ سماءَ سيڪريٽري ڪنهن به اهم مسئلي يا معاملي تي صدر، سيڪريٽري جنرل ۽ ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ڪنهن بہ ميمبر جي صلاح سان، سٽ جي جوڙجڪ ۽ مرڪزي پاليسي پٽاندر پريس پڌرايون ڪڍندو ۽ پريس ڪانفرنسون ڪندو.

مڪاني تنظيمي جوڙجڪ

8. سٽ جي مڪاني تنظيمي جوڙجڪ هن ريت هوندي:

مڪاني ڪائونسل

الف. مڪاني ڪائونسل، مڪاني سٽ جي سمورن عام ميمبرن جي ٻڌل هوندي:
ب. مڪاني ڪائونسل سٽ جو اهم ترين ۾ مک ادارو هوندو.

مڪاني ڪنوينشن

ب. مڪاني ڪائونسل جي ساليانې ميڙ کي "مڪاني ڪنوينشن" چيو ويندو. جنهن ۾ هيٺيان اسم طئہ ڪيا ويندا:

I. مڪاني ڪائونسل جا گذريل سال وارا منٽس منظور ڪرڻ.
II. مڪاني ڪائونسل جي گذريل سال جي رپورٽ تي عام ويچار ڪرڻ.
III. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي پاران پيش ڪيل ساليانې رپورٽ جو جائزو وٺڻ.
IV. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي جي گذريل سال جي ڪارڪردگي تي عام ويچار ڪرڻ.
V. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي پاران ڪرايل مڪاني سٽ جي ساليانې آڊٽ رپورٽ تي ويچار ڪرڻ.
VI. نئين مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي چونڊڻ.
VII. مڪاني سٽ لاءِ ايندڙ سال جو سٽاءُ رٿي ان تي ويچار ڪرڻ.
VIII. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ پاران پيش ڪيل عام ميمبرن جي اعتراض وارين درخواستن کي ويچار لاءِ پيش ڪرڻ.
IX. مڪاني ڪائونسل ۾ مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ پاران وقتي منظور ڪيل سال جي نئين ميمبرن جي فارمن کي منظوري لاءِ پيش ڪرڻ.
X. ڪنهن بہ سسپينڊ ميمبر جي ڪيس تي ويچار ڪرڻ.
XI. ٻيو ڪوبہ اسم جيڪو ايجنڊا ۾ شامل نہ هجي، صدر جي موڪل سان پيش ڪرڻ.

مڪاني ڪائونسل جي گڏجاڻين جا قسم

پ. مڪاني ڪائونسل جون گڏجاڻيون ٽن قسمن جون هونديون:

I. عام گڏجاڻي.
II. خاص گڏجاڻي.
III. هنگامي گڏجاڻي.

I. **عام گڏجاڻي:** مڪاني ڪائونسل جي خاص ۽ هنگامي گڏجاڻيءَ کان سواءِ هر گڏجاڻيءَ کي عام گڏجاڻي ڪوٺيو ويندو.

II. **خاص گڏجاڻي:** مڪاني ڪائونسل ۾ بي ويساهي جي رٿ پيش ڪرڻ لاءِ ڪوٺايل گڏجاڻيءَ کي خاص گڏجاڻي چيو ويندو.

III. **هنگامي گڏجاڻي:** مڪاني ڪائونسل جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ پارن ڪنهن بہ اهم مسئلي تي ويچار ڪرڻ لاءِ اوچتي سڏايل گڏجاڻيءَ کي هنگامي گڏجاڻي چيو ويندو.

مڪاني ڪائونسل جي گڏجاڻين ۾ فيصلن جو طريقو

ت مڪاني ڪائونسل جي گڏجاڻين ۾ فيصلن ڪرڻ جو طريقي ڪار هن ريت هوندو:

I. مڪاني ڪائونسل جي هر عام ۽ خاص گڏجاڻي، سواءِ هنگامي گڏجاڻيءَ جي، سڏائڻ جي چاڻ مڪاني سٽ جي سمورن ميمبرن کي ايجنڊا سان گهٽ ۾ گهٽ پندرنهن (15) ڏينهن اگ ڏني ويندي.

II. مڪاني ڪائونسل جي عام گڏجاڻي لاءِ ڪل ميمبرن جو پنجاهہ سيڪڙو(50%) کان مٿي هجڻ ضروري آهي، ڏهائيءَ کان هڪ برابر ڳڻيو ويندو.

III. مڪاني ڪائونسل جا عام فيصلا سادي گهڻائي سانءَ سان منظور ڪرايا ويندا.

IV. مڪاني ڪائونسل جي عام گڏجاڻيءَ جو گهربل ڪورم پورو نہ هئڻ جي صورت ۾ سيڪريٽري، گڏجاڻي اڌ ڪلاڪ مهل ڪري ساڳئي هنڌ تي ٻيهر ڪرائي سگهي ٿو. جنهن لاءِ ڪورم جي گهرج نہ رهندي.

V. مڪاني ڪائونسل جي خاص گڏجاڻيءَ لاءِ گهربل ڪورم نہ هئڻ جي صورت ۾ سيڪريٽري يا جوائنٽ سيڪريٽري گڏجاڻي اڌ ڪلاڪ مهل ڪري ساڳئي هنڌ تي ٻيهر گڏجاڻي ڪرائي سگهي ٿو. جنهن لاءِ ڪورم جي گهرج نہ رهندي، پر اهڙي گڏجاڻيءَ ۾ ايجنڊا کانسواءِ ٻيو ڪو بہ اسم پيش نہ ڪري سگهبو.

VI. مڪاني ڪائونسل جي خاص گڏجاڻيءَ ۾ بي ويساهي جي رٿ منظور ڪرڻ لاءِ سادي گهڻائيءَ جو هئڻ ڪافي آهي، هن گڏجاڻيءَ ۾ ڏهائيءَ کي هڪ برابر سمجهيو ويندو.

VII. مڪاني ڪائونسل جي خاص گڏجاڻي سڏائڻ لاءِ گهٽ ۾ گهٽ هڪ ٽياڱي تي (1/3) مڪاني ڪائونسل جا عام ميمبر لکت ۾ ايجنڊا سان سيڪريٽري کي درخواست ڪري سگهن ٿا.

VIII. مکاني ڪائونسل جي خاص گڏجاڻيءَ جي درخواست ڏيڻ جي پندرنهن (15) ڏينهن جي اندر سيڪريٽري گڏجاڻي گهرائڻ لاءِ پٻڌل رهندو، ٻيءَ صورت ۾ جوائنٽ سيڪريٽري گڏجاڻي ڪوٺائڻ جو پابند آهي. جيڪڏهن جوائنٽ سيڪريٽري به اينئن نه ٿو ڪري ته پوءِ درخواست ڏيندڙ عام ميمبر پاڻ مان هڪ کي مکاني ڪنوينر مقرر ڪري گڏجاڻي گهراني سيڪريٽري ۽ جوائنٽ سيڪريٽري خلاف بي ويساهي جي رٿ پيش ڪري سگهن ٿا.

IX. مکاني ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻي، ڪنهن به گنڀير قومي مسئلي تي سڏائڻ لاءِ مکاني ڪاروباري ڪاميٽي ايجنڊا سان مکاني سٿ جي سمورن ميمبرن کي گهٽ ۾ گهٽ چوويهه (24) ڪلاڪ اڳ ڄاڻ ڏيندي.

X. مکاني ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ ڪورم جي پابندي نه هوندي.

XI. مکاني ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ فيصلا حاضر ميمبرن جي سادي گهڻائيءَ سان ڪيا ويندا.

XII. مکاني ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ بي ويساهي جي رٿ پيش نه ٿي سگهندي.

XIII. مکاني ڪائونسل جي هنگامي گڏجاڻيءَ ۾ ڏنل ايجنڊا کانسواءِ ڪو به ٻيون اسم نه کنيو ويندو.

مکاني انتظامي جوڙجڪ

9. سٿ جي مکاني انتظامي جوڙجڪ هن ريت هوندي:

مکاني ڪاروباري ڪاميٽي

الف. مکاني ڪاروباري ڪاميٽي مکاني سٿ جو هڪ مکيه ۽ انتظامي اختيارن وارو ادارو هوندو. هيءَ ادارو سٿ جي مول متن کي حاصل ڪرڻ لاءِ هر قسم جو انتظامي ۽ عملي ڪم ڪندو.

ب. مکاني ڪائونسل کي مليل اختيارن کان سواءِ باقي سمورا اختيار مکاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي مليل هوندا.

مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جا ميمبر

ٻ. مڪاني ڪاميٽي نون (٩) ميمبرن تي ٻڌل هوندي جيڪي هن ريت هوندا:

I. صدر.

II. نائب صدر.

III. سيڪريٽري.

IV. جوائنٽ سيڪريٽري.

V. مالي سيڪريٽري.

VI. سُڌ سماءُ سيڪريٽري.

VII. ميمبر (مڪاني ڪائونسل مان چونڊيل)

VIII. ميمبر (مڪاني ڪائونسل مان چونڊيل)

IX. ميمبر (مڪاني ڪائونسل مان چونڊيل)

ڀ. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻيءَ جو طريقو:

I. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي جي گڏجاڻي مهيني ۾ هڪ ڀيرو ضرور ٿيندي.
II. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻيءَ لاءِ ڪورم گهٽ ۾ گهٽ ايڪونجاهه سيڪڙو (51%) هوندو.
III. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ ۾ فيصلا سادي گهڻائيءَ سان ڪيا ويندا.
VI. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻين ۾ ووٽ برابر ٿيڻ جي صورت ۾ نبيرو ڪندڙ ووٽ صدر جو هوندو.

ت. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جا ڪم ۽ اختيار:

I. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي جو مدو هڪ سال هوندو.
II. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي مڪاني سٿ جي ميمبرن جي ميمبريءَ جي فارمن کي وقتي طرح منظور يا نامنظور ڪندي.
III. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي سٿ جي جوڙجڪ ۽ مرڪزي پاليسي پٽاندر سٿائن کي رٿي مڪاني ڪائونسل کان منظور ڪرائيندي.
IV. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي، مڪاني ڪائونسل کان منظور ڪرايل يا هنگامي طور تي رٿيل سٿاءُ تي عمل ڪندي.
V. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي سٿ جي ڪارڪردگي کي بهتر بنائڻ ۽ اُن جي مول متن کي حاصل ڪرڻ لاءِ انتظامي، مالي ۽ ٻيا گهربل عملي قدم کڻندي.

VI. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي گهرج ۽ وسيلن پٽاندر تنظيمي عهديدارن جو پگهار مقرر ڪندي، هيٺين پگهاردار عملو مقرر ڪندي ۽ ان جي نوڪريءَ جا شرط طئہ ڪندي.

VII. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي مڪاني سٿ جي ڪم ۽ ڪارڪردگي کي بهتر بنائڻ لاءِ ڪاميٽيون ۽ سب ڪاميٽيون جوڙيندي.

VIII. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ پاران ڏنل ۽ پنهنجي جوڙيل مختلف سٽائن ۽ رٿائن وسيلي اپت جا وسيلا ڳوليندي.

IX. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي مڪاني سٿ جي اپت توڙي خرچ جو اڪائونٽ ۽ سالياني رپورٽ ٺاهيندي، نوان سٽاءَ رٿيندي، سيڪريٽري ۽ صدر پاران ڪيل خرچ ۽ ٻئي ڪنهن بہ ڪيل خرچ تي ويچار ڪندي.

X. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جون نيون چونڊون ڪرائڻ لاءِ چونڊ ڪمشنر مقرر ڪندي، جنهن جو سٿ جو ميمبر هئڻ لازمي آهي.

XI. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي، مڪاني سٿ جي خالي جڳهين پرڻ لاءِ چونڊ ڪمشنر مقرر ڪري، چونڊون ڪرائيندي.

مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي عهديدارن جا اختيار

ٿ. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي عهديدارن جا اختيار هن ريت هوندا:

صدر جا اختيار:

I. صدر مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جو اڳواڻ هوندو.

II. صدر مڪاني ڪائونسل جي هر گڏجاڻيءَ جي صدارت ڪندو.

III. صدر سٿ جي جوڙجڪ ۽ قانونن پٽاندر باقي عهديدارن سان گڏجي سٿ جي مول متن ۽ مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ جاکوڙ ڪندو.

IV. صدر سٿ جي هر مالي ڪم جي آفيس نوٽ تي سيڪريٽري ۽ مالي سيڪريٽري سان گڏ صحيح ڪندو.

V. صدر هر مالي چيڪ تي مڪاني سٿ جي مالي سيڪريٽري سان گڏ صحيح ڪندو.

VI. صدر کي مڪاني سٿ جو ڪم ڪار هلائڻ لاءِ هڪ ني وقت هزار روپين (-/1000) تائين جي منظوري ڏيڻ ۽ خرچ جو اختيار هوندو.

VII. صدر ان خرچ جي حساب ڪتاب ڏيڻ لاءِ مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي آڏو جوابدار رهندو.

نائب صدر جا اختيار:

I. نائب صدر، صدر جي غير حاضري ۾ اُهي سمورا اختيار ڪتب آڻيندو، جيڪي سٿ جي جوڙجڪ پٽاندر صدر کي حاصل آهن.
II. نائب صدر وقت بوقت سٿ جي عملي ڪمن ۾ صدر سان سهڪار ڪندو ۽ پنهنجون خدمتون آڇيندو رهندو.

سيڪريٽري جا اختيار:

I. سيڪريٽري مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جو سمورو ڪم ڪار ۽ ڪاروبار هلائڻ سڀ ڪان وڏيڪ ذميدار هوندو.
II. سيڪريٽري مڪاني سٿ جي آفيس جو انچارج هوندو.
III. سيڪريٽري مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ميمبرن جي صلاح يا هدايت تي مختلف قسم جون گڏجاڻيون ڪوٺائيندو ۽ انهن جون ڪارروايون هلائيندو.
IV. سيڪريٽري، مڪاني سٿ جي مالي ڪمن جي آفيس نوٽ تي صدر ۽ مالي سيڪريٽري سان گڏ صحيح ڪندو.
V. سيڪريٽري کي، روز جو ڪم ڪار هلائڻ لاءِ پاڻ وٽ هڪ ني وقت پنج سو (-/500) رپيا رکڻ، خرچ ڪرڻ ۽ منظور ڪرڻ جو اختيار هوندو، پر ان خرچ لاءِ هو مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي آڏو جوابدار رهندو.
VI. سيڪريٽري هر ڪنهن ڪاميٽي يا سب ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻي سڏائڻ جو انتظام ڪندو.
VII. سيڪريٽري، مڪاني سٿ جي سموري ڪارڪردگيءَ جي ماهاني رپورٽ ناهي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي جي هر گڏجاڻيءَ ۾ پيش ڪندو ۽ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي ڏانهن ان جي فوٽو اسٽيٽ ڪاپي امائيندو.

جوائنٽ سيڪريٽري جا اختيار:

I. جوائنٽ سيڪريٽري، سيڪريٽري جي غير حاضري ۾ اُهي سمورا فرض پورا ڪندو، جيڪي سٿ جي جوڙجڪ پٽاندر سيڪريٽري کي پورا ڪرڻا پوندا آهن.
II. جوائنٽ سيڪريٽري، سيڪريٽري سان وقت بوقت مختلف ڪمن ۾ ساٿ ڏيندو، سهڪار ڪندو ۽ پنهنجون خدمتون آڇيندو رهندو.

مالي سيڪريٽري جا اختيار:

I. مالي سيڪريٽري، مڪاني سٿ جي اُپت ۽ خرچ جو حساب ڪتاب رکندو.
II. مالي سيڪريٽري، مڪاني سٿ جي مختلف فندن جو حساب ڪتاب رکندو.
III. مالي سيڪريٽري، مڪاني سٿ جي مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ پاران جوڙيل مالي پاليسين جي نيتي مطابق ڪم ڪار هلائيندو.
IV. مالي سيڪريٽري، مڪاني سٿ جي مالي ڪمن جي آفيس نوٽ تي صدر ۽ سيڪريٽري سان گڏ صحيح ڪندو.
V. مالي سيڪريٽري هر مالي چيڪ تي پهرين پاڻ صحيح ڪري پوءِ صدر کان صحيح ڪرائيندو.
VI. مالي سيڪريٽري، مڪاني سٿ کي پيش ايندڙ ڪنهن به قسم جي مالي مسئلي کي نبيرڻ لاءِ عملي اپاءَ وٺندو.

سڏ سماءَ سيڪريٽري جا اختيار:

I. سُڏ سماءَ سيڪريٽري مڪاني سٿ جي مک ترجمان جي حيثيت ۾ خدمتون سر انجام ڏيندو.
II. سُڏ سماءَ سيڪريٽري مڪاني سٿ جي مول متن ۽ مقصد جي پکيڙ ۽ هاڪار لاءِ ڪم ڪندو.
III. سُڏ سماءَ سيڪريٽري ڪنهن به اهم مسئلي يا معاملي تي صدر، سيڪريٽري ۽ ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ڪنهن به ميمبر جي صلاح سان مرڪزي سٿ جي جوڙيل پاليسي پٽاندر پريس پڌرايون ڪڍندو ۽ پريس ڪانفرنسون ڪندو.

مڪاني سٿ جو برپا ٿيڻ

10. مڪاني سٿ جي برپا ٿيڻ جو طريقو:

الف. مڪاني سٿ جو برپا ٿيڻ جو طريقو هن ريت هوندو:

I. سنڌي ٻولي سٿ جو جوڙجڪ، مول ۽ متن، ڪڏيل ۽ انفرادي عملي ضابطي سان سهمت ڪندڙ گهٽ ۾ گهٽ نو (9) ڄڻا، ڪنهن به وسنديءَ، واهڻ، پاڙي ۽ شهر ۾ مڪاني سٿ جوڙي سگهن ٿا. منجهن ۾ انهن نون (9) ڄڻن مان هڪ مڪاني ڪنوينر هوندو.
II. مڪاني سٿ قائم ڪرڻ لاءِ شروع ۾ مرڪزي سٿ پاران هڪ مڪاني ڪنوينر مقرر ڪري سگهجي ٿو. جيڪو سٿ جي جوڙجڪ پٽاندر مڪاني سٿ قائم ڪندو ۽

چونڊون ڪرائڻ کان پوءِ مڪاني ڪنوينر پاڻمرادو پنهنجين ذميوارين کان آجو ٿي ويندو.

III. مڪاني سٿ لاءِ مرڪزي سٿ سان الحاق ڪرڻ جي في پنجاهه (50/-) رپيا هوندي.

IV. مڪاني سٿ جي پهرين چونڊ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي مقرر ڪيل ميمبرن جي نگراني هيٺ ٿيندي، سندس باقي ايندڙ چونڊون مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ذميواري تي سٿ جي جوڙجڪ پٽاندر ٿينديون.

V. مڪاني سٿ جي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي جيڪڏهن مقرر مدي اندر چونڊون ڪرائڻ ۾ ناڪام رهي ٿي ته پوءِ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي اختيار هوندو ته هو ان مڪاني سٿ جون چونڊون ڪرائي.

VI. مڪاني سٿ پنهنجي انتظام ۽ ڪاروبار هلائڻ ۾ بنهه خودمختيار هوندي، پر ڪيس جوڙجڪ ۾ ترميم ڪرڻ، سٿ جي مول متن، گڏيل ۽ انفرادي عملي ضابطي جي پچڪڙي ڪرڻ ۽ مرڪزي سٿ جي پاليسيءَ جي برخلاف پريس پڌرائي ڪڍڻ يا پريس ڪانفرنس ڪرڻ جو ڪوبہ اختيار نہ هوندو.

VII. مڪاني سٿ جي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي پنهنجي سيڪريٽري جي معرفت مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي ماهاني ڪارڪردگي جي رپورٽ پيش ڪرڻ لاءِ پابند رهندي، ٻي صورت ۾ مرڪزي ڪاروباري ڪميٽي مٿس ضابطي جي ڪارروائي ڪري سگهي ٿي.

VIII. مڪاني سٿ جا سمورا ميمبر جن کي مرڪزي ڪائونسل پڪو ميمبر ڪيو هجي، سي مرڪزي سٿ جي عام ميمبر جي حيثيت رکندا.

سٿ جي گڏجاڻين جو طريقو

ب. مڪاني سٿ جي گڏجاڻين جو طريقو

I . هر مڪاني سٿ پنهنجي سهنجائيءَ پٽاندر هر هفتي هڪ عام تنقيدي گڏجاڻي ڪندي.

II. مڪاني سٿ جي ان عام تنقيدي گڏجاڻيءَ ۾ سٿ جا سهڪاري ميمبر ۽ سڄڻ ميمبر بہ شريڪ ٿي سگهن ٿا. پنهنجي لکڻين ۽ ثقافتي سرگرمين واري رپورٽ پيش ڪري سگهن ٿا.

III. مڪاني سٿ جي عام تنقيدي گڏجاڻين جي صدارت سدائين مڪاني سٿ جو ڪو ميمبر ڪندو ۽ مڪ مهمان، سٿ جي مول متن سان سهمت ڪندڙ ڪوبہ سهڪاري ميمبر يا سڄڻ ميمبر ٿي سگهي ٿو.

IV. مڪاني سٿ جو هر عام ميمبر تنقيدي گڏجاڻين ۾ سٿ جي مول متن، گڏيل ۽ انفرادي عملي ضابطي تي پنهنجي نظرياتي، ڪارڪردگي ۽ عملي سرگرميءَ جي رپورٽ پيش ڪندو.

سٿ جو غير فعال ٿيڻ

ب . مڪاني سٿ جو غير فعال ٿيڻ،

I. مڪاني سٿ جي نون (9) ميمبرن مان هڪ بہ گھٽجي وڃڻ جي صورت ۾ مڪاني سٿ پاڻمرادو غير فعال سمجهي ويندي. ان صورت ۾ باقي ميمبر پاڻ مان هڪ کي مڪاني ڪنوينر مقرر ڪري ۽ ٻين ميمبرن تي ٻڌل ايڊهاڪ ڪاميٽي جوڙي، سٿ جي مول متن ۽ مقصد کي حاصل ڪرڻ جي جاکوڙ ڪندا رهندا. مڪاني سٿ لاءِ گھربل ميمبر تيار ٿيڻ شرط پوري ڪرڻ کان پوءِ مڪاني سٿ کي ٻيهر قائم ڪيو ويندو.

ميمبري

11 . مڪاني سٿ جي ميمبري،

ميمبريءَ جو حق

الف مڪاني سٿ ۾ ميمبري فارم ڀريندڙ کي ميمبريءَ جو حق هن ريت حاصل هوندو:

I. ميمبري فارم کي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي سادي گھڻائيءَ سان منظور ڪري.

II. ميمبري فارم جي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ پاران منظوريءَ کانپوءِ ڪيس وقتي ميمبر ڪيو ويندو، اهو فارم پوءِ مڪاني ڪائونسل کي موڪليو ويندو، منظوريءَ جي صورت ۾ فارم مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي کي موڪليو ويندو. جيڪا ان کي منظور يا نامنظور ڪرڻ جو اختيار رکي ٿي.

III. ميمبري فارم جي مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ ۾ منظوري کان پوءِ ڪيس عارضي ميمبر سمجهيو ويندو.

IV. عارضي طرح منظور ڪيل ميمبري فارم کي، مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي مرڪزي ڪائونسل جي ساليانی ڪنوينشن ۾ پيش ڪندي، جتي ميمبر جي ميمبري منظور ٿيڻ کان پوءِ ڪيس عام ميمبر سمجهيو ويندو.

ميمبري لاءِ ضروري شرط

ب. مڪاني سٿ جي ميمبري حاصل ڪرڻ لاءِ ضروري شرط هي آهن:

III. ميمبري فارم ڀريندڙ گھٽ ۾ گھٽ ارڙهن (18) سالن جي ڄمار جو هجي.

II. ميمبري فارم ڀريندڙ سٿ جي جوڙجڪ، مول متن ۽ مقصد سان پنهنجي قول ۽ فعل وسيلي سهمت هجي ۽ انهن کي ماڻڻ لاءِ پنهنجي وس ۽ وت آهر مالي، اخلاقي ۽ عملي

مدد ڪري.

III. ميمبري فارم ڀريندڙ گڏيل ، انفرادي عملي ضابطي تي پوريءَ ريت عمل ڪرڻ جي ڪوشش ڪري.

IV. ميمبري فارم ڀريندڙ مرڪزي سٿ پاران مقرر ڪيل ميمبر ٿيڻ جي ويهه رپيا (-/20) في ادا ڪري.

V. ميمبري فارم ڀريندڙ مرڪزي سٿ پاران مقرر ڪيل ميمبريءَ جي ماهاني ڏهه رپيا (-/10) في باقاعده ڏيندو رهي.

ميمبرن جا قسم

ب. سٿ جا ميمبر پنجن قسمن جا هوندا:

I. **عام ميمبر:** اهڙا ميمبر جيڪي ، ٿي جاثايل شرطن پٽاندر ميمبر ٿيا هجن ، جن جي عام ميمبريءَ کي مرڪزي ڪائونسل جي ساليانيءَ ڪنوينشن ۾ منظور ڪيو ويو هجي. اهڙا ميمبر سٿ جي هر ڪاروبار ۾ برابر جو بهرو وٺڻ جا حقدار آهن ، هو ووٽ ڏيڻ جو حق رکن ٿا ۽ ڪنهن به عهدي جي چونڊ لاءِ بيهي سگهن ٿا.

II.**عارضي ميمبر:** اهڙا ميمبر جن جي ميمبري فارمن کي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي ، مڪاني ڪائونسل ۽ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ تہ وقتي ۽ عارضي طرح منظور ڪيو هجي پر مرڪزي ڪائونسل جي ساليانيءَ ڪنوينشن ۾ اڃا پيش نہ ڪيو ويو هجي ، اهڙا ميمبر سٿ جي هر گڏجاڻيءَ ۽ ڪار گذاري ۾ بهرو وٺي سگهن ٿا پر ووٽ ڏيڻ جو حق نہ رکندا.

III.**سسپينڊ ٿيل ميمبر:** اهڙا ميمبر جن جي ميمبري مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي يا مڪاني ڪائونسل يا مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي سسپينڊ ڪئي هجي ، اهڙا ميمبر سواءِ ووٽ ڏيڻ جي سٿ جي هر گڏجاڻي يا ڪارگذاريءَ ۾ بهرو وٺي سگهن ٿا.

IV.**سهڪاري ميمبر:** اهڙا ماڻهو جيڪي ڪن ڪارڻن جي ڪري سٿ جا باقاعده ميمبر نہ ٿا ٿي سگهن ، پر سٿ جي مول متن ۽ انفرادي عملي ضابطي سان سهمت آهن ، سٿ جي ڪم ڪار ۾ عملي سهڪار ڪن ٿا ، سٿ جي مالي سهائتا ڪن ٿا تہ اهڙن ماڻهن کي سهڪاري ميمبر چئبو. هو ووٽ ڏيڻ جا حقدار نہ هوندا. بهرحال سٿ جي عام تنقيدي گڏجاڻين ۾ شريڪ ٿي سگهن ٿا.

V.**سڄڻ ميمبر:** اهڙا ماڻهو جيڪي سٿ جي مول متن ، گڏيل انفرادي عملي ضابطي سان سهمت آهن ، سٿ لاءِ مالي مدد بہ ڪن ٿا پر عملي طرح سٿ سان سهڪار ڪرڻ جي حيثيت ۾ نہ آهن ، اهڙن ماڻهن کي سٿ جو سڄڻ ميمبر چئبو ، اهڙا ماڻهو سٿ جي عام تنقيدي گڏجاڻين ۾ بهرو وٺي سگهن ٿا پر ووٽ ڏيڻ جو حق نہ رکندا.

ميمبري سسپينڊ ۽ رد ٿيڻ

12. مڪاني سٿ جي ميمبر جي ميمبري سسپينڊ ۽ رد ٿيڻ:

الف سٿ جي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي، مڪاني ڪائونسل يا مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي پنهنجي سادي گهڻائي سان هيٺ ڄاڻايل ڪنهن به هڪ يا سمورن ڪارڻن جي ڪري سٿ جي ڪنهن به ميمبر کي سسپينڊ ڪري سگهي ٿي:

I. هو ڏنو وائٽو پنهنجي قول ۽ فعل وسيلي سٿ جي جوڙجڪ، مول متن، گڏيل ۽ انفرادي عملي ضابطي جي ڀڃڪڙي ڪري.

ب هيٺين ڪارڻن جي ڪري پڻ ميمبري رد ٿي سگهي ٿي:

I. ميمبر لکت ۾ پنهنجي ميمبري ختم ڪرڻ جي درخواست ڏي.
II. ميمبر وفات ڪري وڃي.
III. ميمبر ڇهن (6) مهينن تائين في ادا نہ ڪري، ان صورت ۾ پهرين ڪيس نوٽيس ا...يو ويندو. نوٽيس وصول ڪرڻ جي هڪ مهيني ڪان پوءِ في ادا نہ ڪرڻ جي صورت ۾ سندس ميمبري رد ڪئي ويندي.

ميمبري سسپينڊ، رد ۽ بحال ڪرڻ جو طريقو

ب ميمبر جي ميبري سسپينڊ، رد بحال ڪرڻ جو طريقو هن ريت هوندو:

I. مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي ڪنهن اعتراض هئڻ جي صورت ۾ ڪنهن بہ ميمبر جي ميمبري سسپينڊ ڪري سگهي ٿي. جنهن جي ڄاڻ سسپينڊ ٿيندڙ ميمبر کي پندرنهن (15) ڏينهن جي 'سبب ڄاڻايو نوٽيس' جي شڪل ۾ ڏني ويندي.
II. سسپينڊ ٿيل ميمبر پندرنهن (15) ڏينهن اندر مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي پنهنجي صفائي پيش ڪرڻ جو حق رکي ٿو.
III. سسپينڊ ٿيل ميمبر جي پيش ڪيل صفائي جيڪڏهن مڪاني ڪاروباري ڪميٽي قبول نہ ڪري تہ پوءِ سسپينڊ ٿيل ميبر مڪاني ڪائونسل کي اپيل ڪرڻ جو حق رکي ٿو.
IV. سسپينڊ ٿيل ميمبر جي پيش ڪيل صفائي کي جيڪڏهن مڪاني ڪائونسل قبول نٿي ڪري تہ پوءِ ميمبر کي حق حاصل آهي تہ هو پنهنجي مڪاني سٿ جي سيڪريٽري وسيلي مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي کي اپيل ڪري، اهڙي درخواست جي وصوليءَ جو نقل هو مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي پيش ڪندو.
V. سسپينڊ ٿيل ميمبر جي ميمبريءَ کي جيڪڏهن مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي بحال ڪري ٿي ۽ مڪاني سٿ ان کي سسپينڊ ڪرڻ ضروري سمجهي ٿي تہ پوءِ معاملو مرڪزي ڪائونسل ۾ ويندو. جنهن جو فيصلو سسپينڊ ميمبر جي ميمبريءَ جي بحالي يا رد ڪرڻ بابت آخري هوندو.
VI. سسپينڊ ٿيل ميمبر مرڪزي ڪائونسل جي فيصلي تائين سسپينڊ ئي رهندو.

VII. سٿ جي ڪنهن بہ ميمبر کي ساڳين ني ڪارڻن جي ڪري مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي سسپينڊ ڪري سگهي ٿي. جنهن جي ڄاڻ هو مڪاني سٿ جي مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي ڏيندي جيڪا هن ميمبر کي جوڙجڪ جي اصولن پٽاندر پندرنهن (15) ڏينهن جو 'سبب ڄاڻايو نوٽيس' وسيلي ڏيندي.

VIII. جيڪڏهن مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي ميمبر جي جواب کان مطمئن ٿي سندس ميمبري بحال ڪري ٿي تہ ان صورت ۾ مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي ڄاڻ ڪندي.

IX. مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي جيڪڏهن جواب کان مطمئن نہ آهي تہ پوءِ اها مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي جي سهڪار سان اهو معاملو مرڪزي ڪانونسل آڏو پيش ڪندي. جيڪا بنيادي ميمبري جي بحال يا رد ڪرڻ بابت آخري اختيار رکي ٿي.

X. ميمبر کي جيڪڏهن ٻني ڪاروباري ڪاميٽيون سسپينڊ ڪرڻ جي حق ۾ هجن تہ پوءِ ميمبر مٿي ڄاڻايل اصولن پٽاندر اپيل ڪري سگهي ٿو.

سٿ جا فنڊ

13. سٿ جا فنڊ ٻن قسمن جا هوندا:

الف مرڪزي فنڊ.
ب مڪاني فنڊ.

مرڪزي سٿ ۽ مڪاني سٿ کي جينن تہ هڪجهڙن مول متن ۽ مقصد لاءِ ڪم ڪرڻو آهي، ان ڪري مالي اختيار ۽ وڌيڪ فندن جي قائم ڪرڻ لاءِ مرڪزي سٿ ۽ مڪاني سٿ پنهنجي ڪاروبار ۽ انتظام هلائڻ لاءِ بااختيار آهي ۽ هيٺ ڄاڻايل وسيلن پٽاندر پنهنجين مالي گهرجن جو پورائو ڪندي:

I. مرڪزي سٿ هر مڪاني سٿ کان ميمبريءَ جي فيءَ جو چاليهہ سيڪڙو (40%) حاصل ڪري مالي گهرجن جو پورائو ڪندي.

II. مرڪزي سٿ هر مڪاني سٿ کي ملندڙ عطيي، فنڊ ۽ ٻني ڪنهن بہ اپت جي وسيلي آهر حاصل ڪيل نائي مان ڏهہ سيڪڙو (10%) حاصل ڪري مالي گهرجن جو پورائو ڪندي.

III. مرڪزي سٿ هر مڪاني سٿ جي سهڪار سان هنگامي فنڊ قائم ڪري مالي گهرجن جو پورائو ڪندي.

IV. مرڪزي سٿ ۽ مڪاني سٿ، سٿ جي مول متن ۽ انفرادي عملي ضابطي سان سهمت ڪندڙ فردن ۽ ادارن جي سهائتا سان مالي گهرجن جو پورائو ڪندي.

V. مرڪزي سٿ ۽ مڪاني سٿ، وقت بوقت سنڌ، سنڌي ٻولي ۽ سنڌي ثقافت جي شيدائين پاران ملندڙ عطئي مان مالي گهرجن جو پورائو ڪندي.

VI. مرڪزي سٿ ۽ مڪاني سٿ ساهتي، ثقافتي ۽ ڪاروباري سرگرمين منجهان سٿ جي مالي گهرجن لاءِ اپت ڪندي.

VII. مرڪزي سٿ ۽ مڪاني سٿ ٻني ڪنهن بہ سماجي وسيلي سان مالي گهرجن لاءِ اپت ڪندي.

1990: 1: 2000 پڄاڻي

سنڌي ٻولي سٽ سنڌ

چونڊن جو عام ضابطو

مرڪزي ۽ مڪاني سٽ جي چونڊن جو عام ضابطو هن ريت هوندو،

1. جوڙجڪ پٽاندر مرڪزي ۽ مڪاني سٽ جون ساليانيون چونڊون ۽ استعفيٰ يا ٻني ڪنهن ڪارڻ خالي ٿيل جڳهين جون چونڊون ، چونڊ ڪمشنر ڪرائيندو. جنهن سي سٽ جي مرڪزي ۽ مڪاني ڪاروباري ڪاميٽي پاران ڌار ڌار مقرر ڪيو ويندو. بهرحال هر مڪاني سٽ جي پهرين چونڊ جوڙجڪ پٽاندر مرڪزي سٽ ڪرائيندي.

2. چونڊ ڪمشنر، مرڪزي ۽ مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ پاران ڏنل تاريخ تي چونڊون ڪرائڻ لاءِ ٻڌل هوندو ۽ ان پٽاندر چونڊن جي سٽاءَ جو اعلان ڪندو.

3. چونڊ ڪمشنر، چونڊن جي ڪم ۾ سهانتا لاءِ سٽ جي ميمبرن منجهان پنهنجو سهڪاري عملو چونڊيندو.

4. چونڊ ڪمشنر ۽ سائس هٿ ونڊائيندڙ ميمبر پاڻ چونڊن ۾ نه بيهي سگهندا.

5 چونڊن ۾ بيهندڙ اميدوار لاءِ في ويهه رپيا (20) مقرر هوندي. بهرحال مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي وقت ۽ حالتن پٽاندر ان کي وڌائي سگهي ٿي.

6. چونڊ ڪمشنر، چونڊن جي فيءَ منجهان بئليٽ پيپر، بئليٽ باڪس ۽ چونڊن جي ٻني گهربل خرچ جو پورائو ڪندو.

7. مرڪزي سٽ جو چونڊ ڪمشنر، مرڪزي سٽ جون چونڊون ڪرائڻ جي جڳهه ميزبان مڪاني سٽ جي حد اندر مقرر ڪندو.

8. چونڊ ڪمشنر، مڪاني سٽ جون چونڊون ڪرائڻ جي جڳهه ، مڪاني سٽ جي حد اندر مقرر ڪندو.

9. چونڊ ڪمشنر، چونڊن ۾ بيهندڙ اميدوارن جي اهليت جي پرک سٽ جي جوڙجڪ ، مول متن ۽ ضابطن پٽاندر ڪندو ۽ ان لاءِ مرڪزي ۽ مڪاني سٽ مان جاڻ حاصل ڪرڻ جو مجاز هوندو.

10. چونڊ ڪمشنر، چونڊن ۾ بيهندڙ اميدوار بابت تجويز ڪندڙ ۽ پٺڀرائي ڪندڙ ميمبرن ڪان روبرو جاچ وٺي سگهي ٿو.

11. مڪاني سٽ جون چونڊون سنڌ تورڙي سنڌ ڪان ٻاهر پهرين (1) اڪٽوبر ڪان ايڪٽيهين (31) ڊسمبر تائين پوريون ڪيون وينديون.

12. مرڪزي سٽ جون چونڊون مڪاني سٽ جي چونڊن ڪان پوءِ يعني پهرين (1) جنوري ڪان اٺاويهه (28) ۽ اوڻٽيهه (29) فيبروري تائين پوريون ڪيون وينديون.

13. چونڊ ڪمشنر، چونڊن جو غير سرڪاري نتيجو چونڊ ڪان هڪدم پوءِ اميدوارن آڏو پڌرو ڪندو.

14. چونڊ ڪمشنر، چونڊن جو سرڪاري نتيجو وڌ ۾ وڌ هڪ هفتي اندر پڌرو ڪندو.

15. چونڊن بابت ڪنهن به قسم جي اعتراض جو فيصلو مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽي ڪندي. جنهن جو فيصلو آخري هوندو.

سنڌي ٻولي سنڌ سنڌ

رڪارڊ رکڻ جو عام ضابطو

مرڪزي ۽ مڪاني سنڌ کي پنهنجي ڪارڪردگيءَ جو مڪمل رڪارڊ رکڻو آهي. جنهن لاءِ هيٺيون شيون، بڪ، رجسٽر ۽ فائل رکڻا ۽ لکڻا پوندا.

1. منٽس بُڪ (مرڪزي ۽ مڪاني ڪائونسل، مرڪزي ۽ مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ لاءِ ڌار ڌار).
2. جنرل.
3. ڪيش بُڪ.
4. جنرل ليجر.
5. پيٽي ڪيش بُڪ.
6. ميمبرن جي ميمبري فارم جو رجسٽر.
7. ميمبرن جي فين ۽ چندي جو رجسٽر.
8. ڊيڊ اسٽاڪ جو رجسٽر.
9. چونڊن جي رڪارڊ جو فائل.
10. رسيد بُڪ.
11. پريس پڌراين جو فائل.
12. وزيٽر بُڪ.
13. انسپيڪشن بُڪ.
14. اهڙي ريت ٻي هر قسم جي ڪارڪردگي ۽ لکپڙهه جو رجسٽر جيڪا مرڪزي ۽ مڪاني سنڌ پاران ڪئي وڃي.

سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ

گڏيل عملي ضابطو

"سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ" جا سڀئي ميمبر هن گڏيل عملي ضابطي تي، سٿ جي جوڙجڪ، مول متن ۽ انفرادي عملي ضابطي واري آدرش کي حاصل ڪرڻ لاءِ پوري ريت عمل ڪندي تنظيم ڪاري ڪندا.

سٿ پنهنجي آدرش سنڌي ٻولي ۽ ثقافت جي، سنڌي سماج جي هر سطح تي بقا ۽ بحاليءَ لاءِ سٿ جي جوڙجڪ ۽ انفرادي عملي ضابطي پٽاندر گڏيل جاکوڙ ڪندي ۽ اها جاکوڙ هنن ٽن بنيادي مرحلن مان گذرڪڏ لنگهندي.

الف. تعليم.
ب. تنظيم.
پ. تحريڪ.

الف. **تعليمي مرحلو:** هن مرحلي ۾ سنڌي ماڻهن کي ڪتابن، ڪتابڙن، پمفليٽن، ڪيسٽن، ليڪچرن ۽ ڪاڄن وغيره وسيلي سنڌي سماج جي هر سطح تي، سنڌي ٻولي ۽ ثقافت جي جيابي، پکيڙ، هاڪار ۽ ناماچاريءَ جو پيغام پهچايو ويندو ۽ قومي بقاء جي ويڙهاند ۾ ثقافتي محاذ جي اهميت بابت ٻڌايو ۽ سمجهايو ويندو.

ب. **تنظيمي مرحلو:** هن مرحلي ۾ سڄيءَ سنڌ توڙي سنڌ کان ٻاهر جتي جتي ٻه نيچرل ۽ نيچرلائزڊ سنڌي رهن ٿا، انهن کي "سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ" جي پليٽ فارم تي منظم ڪيو ويندو. ان ريت سنڌي سماج جي بقاء ۽ بحالي، واڌاري ۽ سڌاري لاءِ شعور ۽ تنظيم جي هڪ ڪراني پيدا ڪري گڏيل عملي اُپاءَ ورتا ويندا.

پ. **تحريڪي مرحلو:** هن مرحلي ۾ انفرادي ۽ گڏيل تحريڪ جي منظم رٿائن وسيلي سڄي سنڌي سماج جي هر سطح تي سنڌي ٻوليءَ جي بقا ۽ بحاليءَ لاءِ جاکوڙ هلائي ويندي. سنڌي ٻوليءَ کي قومي ٻولي ۽ سنڌ جي واحد سرڪاري ٻوليءَ وارو حق ڏياري، سنڌي قوم جا لساني ۽ ثقافتي حق حاصل ڪيا ويندا.

سنڌي ٻولي سٿ سنڌ

انفرادي عملي ضابطو

"سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ" جا سڀئي ميمبر، هن انفرادي عملي ضابطي تي سنڌ ۾ سنڌيت جي بقا ۽ بحاليءَ، واڌاري ۽ سڌاري لاءِ تمام ضروري سمجهندي پوريءَ ريت عمل ڪندا.

1. هن سٿ جو هر ميمبر سنڌ، سنڌي ٻولي، سنڌي ساهت، سنڌي ثقافت، سنڌي هنر، سنڌي سنگيت ۽ سنڌي ڪلا جي بقاءَ ۽ بحالي، واڌاري ۽ سڌاري، هاڪار ۽ ناماچاري لاءِ هر قسم جي نظرياتي ۽ عملي جاکوڙ ڪندو.

2. هن سٿ جو هر ميمبر سنڌي ٻوليءَ کي، سنڌي قوم جي اڪيلي سڃاڻپ ۽ سنڌ جو روح سمجهندو، سنڌيءَ سوڌو سمورين اصل ٻولين ۽ ثقافتن کي پنهنجي پنهنجي قومي سماجن ۽ جاگرافيائي حدن اندر سرڪاري ۽ عملي طرح سان قومي حيثيت وارو درجو ڏيارڻ ۽ انهن جي قومي وجود جي بقاءَ ۽ بحاليءَ ۾ حيثيت ۾ ايمان رکندو.

3. هن سٿ جو هر ميمبر سنڌ جي جاگرافيائي حدن اندر رڳو سنڌي ٻوليءَ جو واهپو ڪندو، سنڌ ۾ سڀني رهندڙن کي بہ سنڌي ٻوليءَ جي واهپي جي پيار ۽ پابوهہ منجهان تاڪيد ڪندو، سنڌ کان ٻاهر ڪنهن بہ جوڳي صورت ۾ سنڌي ٻوليءَ جي واهپي واري حق تان هٿ نہ کڻندو ۽ جتي اينئن ڪرڻ ممڪن نہ هجي اُتي اصل ٻولين يا عالمي رابطي واري ڪنهن بہ ٻوليءَ جهڙوڪ، انگريزيءَ جو واهپو ڪندو.

4. هن سٿ جو هر ميمبر سنڌ ۽ سنڌ کان ٻاهر سنڌي نہ ڄاڻندڙن جي سنڌي سکڻ، لکڻ ۽ ڳالهائڻ واري عمل ۾ همٿائڻ وارو ورتاءُ اختيار ڪندو.

5. هن سٿ جو هر ميمبر سنڌيءَ سوڌو ٻين اصلوڪين ٻولين جي ليکڪن، دانشورن، سياستدانن، صحافين، واپارين، سرڪاري عملدارن ۽ ٻين پاران اصل قومي ٻولين جي مڪمل حقن جي بحاليءَ تائين، مڙهيل ملڪي ٻوليءَ ۾ تخليقي يا ڪنهن بہ قسم جي حصو پتي وٺڻ واري عمل کي اصلوڪين قومي ٻولين ۽ ثقافتن جي وجود لاءِ هاڃيڪار ۽ اصل قومن جي وجود خلاف نهڪاري عمل سمجهندي، ان جي روڪ لاءِ زباني، لکپڙهہ ۽ عمل وسيلي اپاءَ وٺندو.

6. هن سٿ جو هر ميمبر، سنڌ اندر توڙي سنڌ کان ٻاهر رکو اهڙن ڪاڄن ۾ ڏئن ۾ ويندو جن جي ڪارروائي اصلوڪين قومي ٻولين يا عالمي رابطي واري ڪنهن ٻـ ٻوليءَ ۾ هلائي ويندي هجي.

7. هن سٿ جو هر ميمبر حياتيءَ جي هرهڪ شعبي جهڙوڪ، تعليم، ثقافت، واپار ۽ سياست وغيره ۾ سنڌي ٻوليءَ کي عملي حيثيت ڏيندو. ان جي ثقافتي، اقتصادي، سياسي ۽ سماجي ڪارج کي وڌائڻ لاءِ عملي اپاءُ وٺندو.

8. هن سٿ جو هر ميمبر هرهڪ غيرنمائنده يا تاثيل حڪومت ۽ ان جي سنڌي توڙي غير سنڌي سهڪارين سان ڪنهن ٻـ قسم جو سماجي لاڳاپو نہ رکندو، بهرحال هر چونڊيل حڪومت کي اصلي قومن جي تاريخي، لساني، ثقافتي، اقتصادي ۽ سياسي حقن ۽ ٻين وطني مسئلن جي حوالي سان، ان جي هر پاليسي ۽ کنيل قدمن کي ڏار ڏار نموني، سٿ جي ضابطن، مول متن، جوڙجڪ ۽ عام پاليسي پٽاندر پرکيندو ۽ جانچي جونچي موٽ ڏيندو.

9. سٿ جو ڪوبہ ميمبر مقدس ڏئن تي ۽ پنهنجي ڪاڄن ۾ ڪوشش ڪري اهڙن فردن، ادارن ۽ تنظيمن کي ڪوٺ نہ ڏيندو، نہ ئي انهن پاران ملهايل ڏئن ۽ ڪاڄن ۾ پاڻ ويندو. جن جو ورتاءُ اصلوڪين قومن ۽ انهن جي قومي ٻولين ۽ ثقافتن واري تاريخي حقن جي بحاليءَ بابت اڻچٽو يا دشمني وارو هوندو.

10. هن سٿ جو هر ميمبر بين الاقوامي اصولن پٽاندر پنهنجي اولاد، عزيزن ۽ ماڻن کي سنڌي ٻوليءَ ۾ تعليم ڏيارڻ ۽ سنڌي ٻوليءَ کي مڪمل طور تي پرائمري کان وٺي اعليٰ تعليمي وسيلي طور اختيار ڪرڻ ۽ ڪرائڻ جا اپاءُ وٺندو.

11. هن سٿ جو هر اهو ميمبر جيڪو واپاري ۽ صنعتڪار آهي، پنهنجين جوڙيل شين ۽ سامان تي سنڌيءَ ۾ نالا ۽ ڏس پتا لکندو. انجي هاڪار لاءِ سنڌي ٻولي ۽ ثقافت کي ڪتب آڻيندو، اهڙيءَ ريت ٻين فردن ۽ ادارن کي ان ڳالهہ تي عمل ڪرائڻ جي جاکوڙ ڪندو.

12. هن سٿ جو هر ميمبر پنهنجي گهر جي ڪتابن ۾ شاهہ جو رسالو ۽ ٻيا سنڌي ڪلاسيڪي ڪتاب ضرور رکندو ۽ انهن جو ابياس ڪندو.

13. هن سٿ جو هر ميمبر هوندي نه رڳو اصلوڪين قومي ٻولين ۽ عالمي رابطي واري ٻولين، جهڙوڪ، انگريزيءَ ۾ ڇپيل رسالا، ڪتاب ۽ اخبارون خريد ڪندو پر ذاتي حيثيت ۾ پنهنجي گهر ۾ گهٽ ۾ گهٽ هڪ سنڌي روزاني اخبار، مهيني ۾ هڪ سنڌي مخزن يا رسالو ۽ هر ٻئي مهيني هڪ سنڌي ڪتاب ضرور ۽ لازمي خريد ڪندو.

14. سٿ جو هر ميمبر سنڌ جي مذهبي، ثقافتي، علمي ۽ ادبي ڏڻن جا ۽ پنهنجن ذاتي ڪاڄن جا دعوتناما، مبارڪ ناما ۽ اهڙي قسم جي هر لکپڙهه سنڌيءَ ۾ ڪندو.

15. سٿ جو هر ميمبر سٿ جي ڇپايل، جوڙايل، منظور ڪيل ڪتابن ۽ ٻين شين جون گهٽ ۾ گهٽ ڏهه (10) ڪاپيون يا عدد وڪرو ڪندو. بهرحال انهن ٻهرازين ۾ جتي پڙهيل جو ڳاڻيٽو ايترو نه آهي، اتي هر ميمبر پنهنجي ذاتي ڪاپي يا عدد ضرور خريد ڪندو.

16. هن سٿ جو هر ميمبر ڪنهن به ڪاڄ ۾ سنگت ساٿ کي سنڌي ڪتاب ۽ سنڌي ثقافت جي نمائندگي ڪندڙ شيون سوکڙي طور ڏيڻ کي اوليت ڏيندو.

17. هن سٿ جو هر ميمبر سنڌي آڊيو ۽ وڊيو ڪئسٽن ۽ سنڌي ثقافت کي پڌرو ڪندڙ شين جو زندگيءَ جي هر سطح تي واهپو ڪندو.

18. هن سٿ جو هر ميمبر سنڌي ثقافت جو نماءُ ڪندڙ لباس پهرڻ کي اوليت ڏيندو.

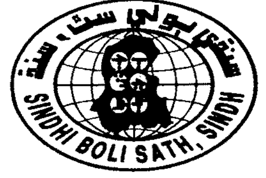
19. هن سٿ جو هر ميمبر، شادين مرادين، ڪاڄن ۽ ڏڻن تي پنهنجي مالي حيثيت ۽ سگهه آهر سنڌي راڳيندڙ ۽ مگڻهار گهرائيندو، سنڌي ڳيچ ڳارائيندو، سنڌي ڪئسٽون وڄرائيندو، سنڌي ٻولي ۽ ثقافت جي نماءَ جو عملي مظاهرو ڪندو، پنهنجن ڪاڄن جي وڊيو ڪئسٽن جي پس منظر ۾ سنڌي سنگيت ڀرائيندو.

20. هن سٿ جو هر ميمبر پاڻ کي سنڌ ۽ سنڌين، سنڌي ٻولي ۽ سنڌي ثقافت جو خادم سمجهندي، سٿ جي مول متن، مقصد ۽ مٿين ضابطي جي نظرياتي پرچار پنهنجي سنگت ساٿ، مٽن مائٽن، اوڙي پاڙي مطلب ته هر هنڌ ڪندو رهندو ۽ پاڻ به انهن ڳالهين جو عملي مظاهرو ڪندو.

نمونو

سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ

بئليٽ پيپر

بئليٽ پيپر نمبر : ....

مرڪزي / مڪاني ڪاروباري ڪاميٽيءَ : ....

چونڊن واسطي سال : 19

تاريخ : ....

1. ووٽ ڏيندڙ جو فهرست نمبر : ....

2. ووٽ ڏيندڙ جو نالو : ....

3. ميمبري نمبر :

			–			–			

4. ووٽ ڏيندڙ جي صحيح : .... صحيح چونڊ ڪمشنر

عهدو	سيريل نمبر	اميدوارن جا نالا	پنهنجي اميدوار جي نالي آڏو صحيح (✓) جو نشان لڳايو.
صدر	1		
	2		
نائب صدر	1		
	2		
سيڪريٽري جنرل / سيڪريٽري	1		
	2		
جوائنٽ سيڪريٽري	1		
	2		
سُڌ سماءَ سيڪريٽري	1		
	2		
مالي سيڪريٽري	1		
	2		
ميمبر ڪاروباري ڪاميٽي	1		
	2		
	3		
	4		

نمونو

سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ

چونڊن ۾ بيهڻ لاءِ فارم

آئون .... پٽ / ڌيءَ ....

چونڊ لاءِ اميدوار .... پٽ / ڌيءَ ....

کي مرڪزي/ مڪاني سٿ جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ....

عهدي واسطي بيهڻ لاءِ تجويز ڪريان ٿو/ ٿي.

ميمبري نمبر : [ ][ ][ ] – [ ][ ] – [ ][ ][ ]

(صحيح تجويز ڪندڙ)

آئون .... پٽ / ڌيءَ ....

انجي پٺڀرائي ڪريان ٿو / ٿي

ميمبري نمبر : [ ][ ][ ] – [ ][ ] – [ ][ ][ ]

(صحيح پٺڀرائي ڪندڙ)

آئون .... پٽ / ڌيءَ ....

مرڪزي / مڪاني قومي ساٿ جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي عهدي..

جي چونڊ ، سال..............19 لاءِ مٿين نامزدگي کي قبول ڪريان ٿو / ٿي

ميمبري نمبر : [ ][ ][ ] – [ ][ ] – [ ][ ][ ]

تاريخ :..................................... (صحيح اميدوار)

اميدوار جو فارم منظور / نامنظور ڪجي ٿو.

تاريخ :..................................... (صحيح چونڊ ڪمشنر)

نمونو

سنڌي ٻولي سٿ سنڌ

ميمبريءَ جو فارم

بينڪ رسيد نمبر ۽ تاريخ:.................

1. نالو: .... 2. قلمي نالو/عرفيت:.............................

3. پيءُ جو نالو:.......................... 4. آکھ/ذات:..............................

5. ڄم جي تاريخ: .... 6. اباڻو ڳوٺ/شهر: ....

7. تعليمي لياقت:..

8. ڪرت/عهدو: ....

پاسپورٽ سائز فوٽو

9. ڏات/هنر/ونڊر: ....

10. سڃاڻپ ڪارڊ نمبر: | | | | – | | | – | | | | | | |

11. سڃاڻپ جو نشان: .... 12. رت جو گروپ:..............................

13. لکڻ جو مستقل پتو: ....

14. ترت رابطي لاءِ پتو: ....

15. ٽيليفون نمبر:

گهر:	آفيس:	ترت رابطي لاءِ :

آئون سنڌي ٻولي سٿ جي جوڙجڪ، مول متن، ڪڏهن ۽ انفرادي عملي ضابطي سان سهمت ٿيندي، اقرار ڪريان ٿو/ ٿي ته آئون سنڌي سماج جي هر سطح تي سنڌ، سنڌي ٻولي، سنڌي ثقافت ۽ سنڌي قوم جي ٻين بنيادي حقن جي بقا ۽ بحاليءَ، واڌاري ۽ سڌاري لاءِ نظرياتي پرچار ۽ عملي جاکوڙ ڪندو رهندس/ ڪندي رهنديس، ان لاءِ هر ويل، هر قسم جي ۽ هر ممڪن قرباني ڏيڻ کان ڪين ڪيٻائيندس/ ڪيٻائينديس.

سڃاڻپ ڪرائيندڙ جو نالو ۽ صحيح:..

سڃاڻپ ڪرائيندڙ جو ميمبري نمبر: | | | | – | | | – | | | |

تاريخ ۽ هنڌ: .... (ميمبري جي سنڌيءَ ۾ صحيح) .

.... آفيس جي استعمال لاءِ ....

فارم کي مقامي ڪاروباري ڪاميٽيءَ منظور/نامنظور ڪيو ۽ وقتي ميمبري ڏجي ٿي.

سيڪريٽري،

گڏجاڻيءَ جي تاريخ:.................................. مقامي سٿ :..............................

ميمبري فارم کي مقامي ڪائونسل منظور/نامنظور ڪيو.

صدر،

گڏجاڻيءَ جي تاريخ:.................................. مقامي سٿ : ....

فارم کي مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ منظور/نامنظور ڪيو ۽ عارضي ميمبري ڏجي ٿي.

سيڪريٽري جنرل،
سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ.

گڏجاڻيءَ جي تاريخ ۽ هنڌ: ....

ميمبري فارم کي مرڪزي ڪائونسل منظور/نامنظور ڪيو.

فارم ڀريندڙ جو ميمبري نمبر: | | | | – | | | – | | | |

صدر،
سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ.

گڏجاڻيءَ جي تاريخ ۽ هنڌ :..

SINDHI BOLI SATH, SINDH

CONSTITUTION

SINDHI BOLI SATH, SINDH

Sindh Boli Sath, Sindh
G.P.O. Box No. 484,
Hyderabad, Sindh. - 71000.

Published by : A. Hafeez Qureshi, Convener, Sindhi Boli Sath, Sindh
B - 66, Sindh University Employees Co-operative Housing Society.
Jamshoro, Sindh - 76880

Composers : Zubair Abdullah Thebow
S.Z. Graphic, Laser Composing.
Marium Manzil, Harmusji Street,
Gadi Khato, Karachi : 74400
Composed by: Jawed Umer Pathan
Type: Times Roman

Printers : Ghulam Anwar Sahto, Papular Printers,
Ibrat Building, Gadi Khato, Hyderabad Sindh - 71000

Edition : First, August 1990

Copies : 2000

Price : 25.00 Rupees / £ 1.00 / $ 2.00

Contents

ا ب ٻ ڀ ت ٿ ٽ ث پ

ج ڄ جھ ڃ چ ڇ ح خ

د ڌ ڏ ڊ ڍ ذ ر ڙ ز

س ش ص ض ط ظ ع غ

ف ڦ ق ڪ ک

گ ڳ گھ ڱ ل م

ن ڻ و ھ ء ي.

PREFACE

Nation is an organic unit, which can not survive without her own land and national language. It is, therefore, that after geographical frontiers, language is the sole mark of nation's distinguished identity,the real soul of the nation and the manifestation of collective national thinking. It is the main organ by means of which national cohesion and integrity can be achieved. It is the means of coordination and collective survival and unity among all the people in the nation and the first and last weapon of defence.

By virtue of this uniting force of language, the nation not only fully asserts her cultural identity on the one hand, but it collects through the nation's cultural, economic and political history, its patriotism, epics, traditions, vocations, music, literature, art and other aspects of life on the other. It is the heritage of national organism which enlightens the people in the dark atmosphere of slavery and conveys awareness of separate national existence, and protects oneself from lingual and cultural assimilation in other nations and saves one self from self exile with positive traits. This collective lingual and cultural heritage is protected, preserved, conserved, improved and propagated by all the able and progressive generations and transmits from generation to generation in a more beautiful and rich form.

In this way nations keep themselves and their societies alive and make their national existence intact. This process of evolution and development of human societies perpetuates it self long before the historical consciousness of the people themselves. Language, culture, politico-economic freedom are the main embodiments of any nation and are interrelated to one another. Among these elements the development of language is considered as the cause of development of all other elements and on the contrary lingual serfdom is deemed as the slavery of the land and its people. Death of language is considered as the death of nation.

Every nation, language and culture has its own native country where they originate and develop. Every nation is considered honourable and beautiful within the sacred frontiers of its own country and when any nation conspires to enslave some other free nation then its role is condemned to be of the exploiter and imperialist. In the same way language and culture is also called exploiter and imperialist when the language and culture of the invader nation are thrusted upon the native nation.

Like marauding nations who want to keep their predominance over other free nations, language and culture too are at daggers drawn with other cultures and langauges who snatch the rights of culture and langange of enslaved nation. That is why nations in pursuance of desire to live as a free nation, immeasureably love their language and culture and for its survival and rehabilitation give blood sacrifice and protect it from the exploitation of foreign language and culture like it does so for her sacred frontiers. In a way the cultural and linguistic front is more important for the subjugated nation then its frontiers, forts and rivers which protect it and cultivate it.

With every success on its lingual and cultural front, the enlightened nation would also achieve success on its economic front and political front which would ultimately reach the final goal of perfect nationhood. Retaining real love for the language and culture such nations in the course of time discover the mysteries of freedom, national construction and creative skill. With this development in various sectors like literature, vocations, collective wisdom, the nations become recognised in the world as living organism. Such nations become living nations practically and spritually.

Cultural Freedom is the main cirterion which speaks for a nation to be free or slave. The degree of right to cultural freedom of a nation is the measurement ofthe degree of freedom or slavery. If a nation is having full freedom for its language and culture, even then if it economically and politically enslaved, this slavery would not last long. But usurption of cultural freedom of a nation will pave for an easy way for the exploiter nation to make any nation to become feeble socially, politically and economically culminating in total annhilation of a nation's social existence by assimilating itself in the exploiter culture.

It is a natural phenomenon that people infiltrated from other nations and cultures become assimilated after four or five generations claiming to be the dwellers of the land where they have migrated. If the minority of immigrants of any other nations try to impose its culture upon the original inhabitants of the land by virtue of any fake and fabricated ideology, then surely it will be presumed an imperialist conspiracy of minority of immigrants against existence of the original inhabitants of that nation to get stronghold in the fields of the economics and politics by virtue of that fake cultural idealogy. Therefore any imperialist naion or group considers it to be a major task to dominate culturally the other native nation before capturing the stronghold in he fields of economics and politics of the enslaved nation. It is because one cannot enslave any nation without such imperialist tactics. It is only the lingual and cultural slavery which makes the enslaved nation absorbcompletely within the dominant nation and disappear from the globe by becoming part and parcel of the imperialist nation.

If the leaders of the nation enslaved psychologically and spiritually do not understand the importance of cultural front or movement in the struggle of national survival, then as a result, the foreign imposed culture would enslave the native culture and halt the process of national survival culminating in the death of their existence. Those national leaders having no clear conciousness and proper method or being opportunist and time servers in

the struggle of national survival would render themselves burried in the quagmire of temptation, avarice and opportunism and will lead the nation to it alongwith them.

But if the national leaders of enslaved nation spread their lingual and cultural movements and made it ingrained in their own nation with wisdom as the first initiative against the domination of the imposed culture, then only those nations succeed in the struggle for national survival having only strong lingual and cultural front and acquire the right of existence with the same splendour and glory in the world.

The question of lingual and cultural existence is the basic principle of the nation's mortality or immortality in the struggle of national survival. It is a decided fact of history that if the imposed language is in vogue in the cities, streets, and lanes, information and broadcasting media and education then it would ultimately subjugate the enslaved nation but if the imperialists have in some cases not succeeded as yet, they would succeed in future. In this way whatever language is in practice in politics of that society the people-speaking that language will gain hold in the politics of the country even though being in minority. Not only if the common people of any nation will continue forsaking the use of their language and culture but also their distinguished people who in true sense are the main leaders of their nation viz; writers, scholars, intellectuals and politicians too forsake the use of their language and culture and feel proud of using the imposed language and practice their own language less at any level in their national society then it may be deemed crystal clear that those distinguished persons are not true and faithful to the question of their national existence or it may be deemed that they do not possess conciousness for their national existence.

The first and foremost proof for a conscious person of any nation to be true to his nation and land is to raise voice and to struggle for the fundamental human right of his nation that is the re-establishment of his language and culture. Thenceforth the struggle made for the right of complete ownership of the land succeeds, because every struggle for national freedom is invariably very long, protracted dragging tortuous. There happens to be a hundred percent probability that in this long struggle the alien exploiter nation may succeed in imposing its language and culture upon the original native nation. In such state of affairs it becomes the fundamental duty of the distingished intellectuals of the nation that in the struggle for national survival they must spread the most important movement of their national language and cul.ure in their own society and establish it in their masses more effectively. On the contrary the leaders of the enslaved nation no matter how powerfully they raise their voice and do life long struggle for economic and political rights of the nation by forsaking the cultural front, their struggle will not take masses along with it and it will not be fruitful which ought to have been otherwise. To acheive the right of nation,the first and fundamental duty entrusted upon the leaders of the nation is to make the nation aware spritually before making nation consious of economic and political rights. This spritual renaissance is invoked by rendering the people conscious by profound education of their language and culture because language and culature happen to be the soul of the nation.

It is also the accepted fact in the world that a nation's proclamation of basic right on the land remains intact till the language and culture of any nation is fully alive on that land. As the effect of alien language and culture will increase on the land simultaneously the right of ownership of the native nation on that land will decrease because the alien language and culture captures not only the fields of reading, writing and speech but it gradully takes total control in the state's press and other mass communication sourses. Due to this process the exploiter nation diminishes the rightful voice of the original nation. In this way the explioter nation tries to complete her cultural captivation and with lapse of time strangulates the feeble but rightful voice of the original nation.

The concious persons of the enslaved nation who turn a deaf ear to their lingual and cultural movements and do not organise lingual and culturel movements in these enslaved societies the captivation by the foreign language and culture becomes stronger day by day and the aliens get the strong hold on the economics and politics of the original nation. If the leaders of the enslaved nation do not possess the strong ideology of language and culture and have not taken concrete steps regarding the existence and restoration of their own languagev and culture and they practise consciously or unconsciously the imposed language and culture every where in their own country so that common people do not become conscious culturally then slowly and gradually the entire enslaved nation firstly in the cities, bazzars, roads, and then at last in their own houses start using the alien language not only with the aliens but with the people of their own nation. Thus giving the alien language the main and important status of language of the co-ordination and slowly keep on forsaking their own national language. In this state of affairs a generation appears in the enslaved nation, not only after four or five generations but at times even after one generation for whom the native language becomes alien language and alien langauge as his own! In this way the exploiter nation without general physical genocide , commits cultural genocide of the original nation and completes her full captivation of the land of the original nation. That is why the movement of restoration of historical rights of any nation is in real sense the movement of linguistic and cultural existence and the movement for the recognition of complete ownership of their own land.

Every nation which is deprived of her independence in the beginning tries to gain ground on her land politically and econmically on the cogent basis of culture, and there after initiates, the naitonal independence movement from the exploiter. That is why the conscious leaders of enslaved nation in the persuit of their ideal of emancipation from all kind of tyranny seek to open the front of culture as a front line objective.In this way the independence movement against the exploiter becomes strong resulting from the strengthened cultural movement in the society of the people striving for independence from subjugation. In such conditions national awakening and renaissance gain ground speedily. Due to these reasons national unity emerges alongwith the strong national character and conventional national stubborness, which then inculcates the mental attitude of ownership of land in the nation and then nation openly proclaims that land belongs to the original owners.

All this is possible in those societies where the distinguished intellectuals primarily have the sense of formulating cultural front and after that struggle on political and economic fronts commences. When cultural front creates consciousness, then many propounders of political and economic awakening emerge amongst it who then form the organised strength of national awakening and deliver the nation from the heavy load of bondage of the exploiter.In this way the success achieved on this important cultural front guarantees the economic and political succecs in the future.

In such a conscious society the contemplation and thought and ideas of the scholars, intellectuals, writers, politicians and leaders procreates from among the original dwellers of the land. The relationship of the conscious leaders with their own of the land becomes concrete and un-breakable. Their thought is for the common people and their ideals based on eternal truths, they prefer common interest over the individual and collective recoginition above individual recognition. They inculcate renaissance on the international principles of criticism and self criticism and assessment and self assessment in the multidimensional national society. They organise their nation on the major improtant fronts and give strong resistance on the fronts opened by their enemy. In this manner they pave the way for the national emancipation and deliverance.

When national leaders i.e writers, scholars, intellcetuals, politicians and sages take steps for the destiny of naitonal independence from exploiters by invoking in the nation the ambition of collective interest, collective consicousness and collective practice, then unision comes about in their ideal character and practice. The nation thereafter from every side leaps into practical field against the existing tyranny, exploitation and cruality, and starts struggle against every kind of injustice.

This struggle as a result creates such a wide range movement, that it delivers the nation from every kind of tyranny and shows the nation the path of glorious and honourable living.

Sindhi Boli Sath, Sindh is one of the above like movement whose main ideal is to inculcate real awakening on every level in the Sindhi society for the existence and consolidation, improvement and redressal from exploitation of Sindh and Sindhism on the multidimensional levels and to spread the message of Sindhi consciousness.

SINDHI BOLI SATH, SINDH
CONSTITUTION

ORGANIZATION

1. NAME OF THE ORGANIZATION:
   The name of the organization will be "Sindhi Boli Sath, Sindh"However generally it will be called "Sath" which with its authorities and responsibilities will consist of Central and Local Saths.

JURISDICTION

2. JURISDICTION OF SATH:
   The jurisdiction of the Sath will be with in geographical limits of Sindh and where ever Sindhis are residing but, the centre of the Sath will remain in Sindh.

ADDRESS

3. ADDRESS OF SATH:
   The address of Central Secretariat of Sindhi Boli Sath, Sindh will be as under:

   a. Address of Central Secretariat:
   Sindhi Boli Sath, Sindh.
   B-66, Sindhi University Employees Co-operative Housing Society
   Jamshoro, Sindh. 76080

   b. Postal Address of Central Secretariat:
   Sindhi Boli Sath Sindh,
   Post Box No. 484,
   Hyderabad Sindh, 71000

   (In case of any change in Article 3 (A&B) it will not be treated as constitutional ammendment)

AIMS & OBJECTIVES

4. AIMS & OBJECTIVES OF SATH :
   a. To get back the original status of Sindhi language as historical, cultural, academic, literary and scholastic entity with the achievement of its social utility; to get recognized the status of Sindhi language in the State Constitution and the ratification of Sindhi Language as the working official language of Sindh.

b. To wage democratic & constitutional struggle for the establishment, development & redressal of injustice to Sindhi language and in the spheres of literature, culture, vocations, music & creative arts.

WAYS & MEANS FOR THE ACHIEVEMENT OF AIMS & OBJECTIVES:

5. The Sath will strive to achieve its goals as follows:

a. By legal and constitutional means.

b. By collective and individual struggle.

a. LEGAL AND CONSTITUTIONAL MEANS:

By means of legal and constitutional ways Sath will try to achieve the following ends:

I. To get Sindhi Language recognized as National Language.

II. With in framework of State Constitution to get the ratification of Sindhi Language as the sole official language of the Sindh and the adoption of Sindhi Language in all spheres of official as well as non official level.

III. To take measures for the implementation of Sindhi language as official language in Government, Semi Government departments, Autonomous, Semi Autonomous bodies etc and by which making all the government offices bound to purchase and use Sindhi typewriters and computers obligatory.

IV. To get introduced and revival the status of Sindhi language as medium of instruction in the educational system and to get stopped the conversion of Sindhi medium schools to any other language.

V. To get major portion of time for the telecast and broadcasting of programmes and their announcements and advertisements in Sindhi language from all the T.V. and Radio stations of Sindh.

VI. To get due share for Sindhi language on central Television network and Radio stations of the country.

VII. To take steps for the telecast and broadcasting of Sindhi programmes through international television broadcasting stations of other countries.

VIII. To get implemented Sindhi language as official language in Government, Semi Government departments, Autonomous and Semi autonomous bodies of Sindh such as Municipalities, Town Committees, Universities and where ever it is not being used as official language. To get Sindhi language as medium of instruction in the institutions being run under the patronage of

the above mentioned authorities. To Get recognized the right of Sindhi language in the federal departments established in Sindh and to introduc the sections of Sindhi language in the centraly controlled educational and other institutions.

IX. To get established Sindhi Language as working language and Sindhi medium in industrial sectors and their patronized schools and colleges in Sindh.

X. To make provision of Sindhi medium of instruction and expression in the educational institutions for Sindhi people wherever they are residing out side Sindh.

XI. To get recognized the glorious and primary status of Sindhi creative persons and all creative persons of other original languages in comparasion to foreign languages writers and to create every where the encouraging atmosphere for the original languagecreative persons, writers, scholars, intellectuals and journalists in the fields of literature and mass communication and to get them actual status and right according to their creative struggle and capability.

XII. To get recognized the wirters of all original languages in the cultural programmes, administered by the federal government and get them equal opportunities of participation in the national and international conferences and delegations.

XIII. To strive for equitable distribution of advertisements and its payments by central government of periodicals and dailies of all original languages of the country.

XIV. To get inscription of Sindhi language on country's currency notes.

XV. The ratification of the legal detail of Rule No. 11, Sindh Civil Service Recruitment and Classification Rules 1952 according to which it is compulsory to qualify Sindhi language examination for all those serving in all the government, semi government departments and autonomous and semi autonomous bodies of Sindh.

XVI. Legal ratification of details prescribed in the rule No. 33 Section No. 4 of former Sindh Civil Courts Rules of 1954 in which Sindhi language was recognized as official judicial language in the judiciary of Sindh.

XVII. To endeavour and to face every kind of opposition and unforeseen problems

against Sindh, Sindhi language and Sindhi Culture.

COLLECTIVE AND INDIVIDUAL STRUGGLE:

Sath will strive collectively and individually to achieve its objectives as follows:

I. To apprise Sindhi people the importance of Sindhi language, Sindhi culture and Sindhi national survival by touring urban and rural areas and this will be done through mass communication system such as organizing lectures, functions, feasts, audio and video sources, booklets, and brochures, pamphlets and posters etc.

II. To organize general public meetings, lectures and classes to make the people aware of theimportantce of Sindhi language and cultural rights.

III. To arrange classes meetings for teaching of Sindhi language and culture.

IV. To hold press conferences, to issue press communiques and to write thesis, essays, lectures, letters, booklets and books on Sindhi language and culture.

V. To write books and booklets and to prepare audio and video cassettes on the subjects of Sindhi literature, culture, socio economic problems, history, entertainment, vocations, arts, business, films, radio and T.V.

VI. To organize from the Sath's platform and to promote the interest of Sindhi children, students, women, artisans, labourers and artists.

VII. To publish Sindhi newspapers and periodicals.

VIII. To publicise Sindhi Language and culture on international level through English and other international languages.

IX. To publish original written books under the titles of Sindh, Sindhi language and Sindhi culture and to bring out translations of famous classical and modern literature of other Languages of the world. In this connection emphasis will also be laid upon scientific, academic and technical aspects.

X. To get compiled dictionaries of scientific and technical terms and phrases in Sindhi language.

XI. To organize international conventions on Sindh, Sindhi language and on every aspect of Sindhi society.

XII. To organize competitions and to establish awards on various fields like essays, thesis, music, speeches, dramas and knowledge of Sindhi language, Sindhi literature and Sindhi culture on different organizational platforms

of Sath and on Primary, Secondary, Higher Secondary and University levels.

XIII. To organize gatherings and competitions and to establish awards for Sindhi sages and folk creative persons.

XIV. To get build auditoriums and theatres where Sindhi dramas could be staged and Sindhi musical concerts could be held and their audio and video cassettes, slides and films could be produced and screened.

XV. To establish libraries in every village and town of Sindh and make available Sindhi books in the existing libraries.

XVI. To commemorate days of our heroes, intellectuals, writers, scholars, artists, teachers and locals as well as foreigners who have contributed a lot to Sindhi language, culture and society.

XVII. To visit archeological sites, historical places and tombs of immortal personalities of Sindh , to raise voice for their preservation and conservation and to do practical struggle for their maintenance.

XVIII. To celeberate days of those persons who have followed Sath's aims and objectives by their individual practical code of conduct and to take care of them in all respects and to get recognized those institutions which are found perfect in this regard.

XIX. To co-operate with those institutions and persons which are found in accordance with collective and individual code of conduct out side Sindh.

XX. To act upon the policies issued by the Central Working Committee and to co-operate with other committees established by the Sath.

CENTRAL ORGANIZATIONAL STRUCTURE:

6. The central organizational structure of Sath shall be as under:

THE CENTRAL COUNCIL:

a. The Central Counil Shall Consist of local representatives who will be called as members of Central m C ouncil. The council will act as main and the most important organ.

b. The Presidents and Secretaries of all the Local Saths shall be the permanent

members of Central Council. In case these two office-bearers are absent, Vice Presidents and Joint Secretaries could represent them respectively.

CENTRAL CONVENTION:

c. The annual meeting of the Central Council shall be called as Central Convention where following agenda will be discussed and ratified.

I. To confirm the previous year's minutes of the me eti ng of Central Convention.

II. To consider the previous year's report of the Central Council.

III. To review the report of the working of the Central Working Committee

IV. To consider the previous year's working of Central Working Committee

V. To evaluate Yearly Audit Reports (YAR) of local Saths done by Central Working Committee.

VI. To elect the members of Central Working Committee.

VII. To prepare and discuss the programme of the coming year.

VIII. To submit the controvertial or objectionable issues on behalf of the members of the Central Working Committee and members of the Local Sath, if any.

IX. To submit membership forms of the temperory members by the Central Working Committee for general approval.

X. To consider the case of suspended member, if any.

XI. Any item not mentioned in the Agenda, could be taken with the permission of the President.

MEETINGS OF THE CENTRAL COUNCIL:

d. There shall be three kinds of meetings of Central Council.

I. General Meeting
II. Special Meeting
III. Emergency Meeting.

I. GENERAL MEETING:

Every kind of meeting sans special and emergency meeting shall be called as general meeting of Central Council.

II. SPECIAL MEETING:
A meeting of Central Council specially called for no-confidence motion and ammendment in Constitution of Sath, shall be called Special Meeting.

III. EMERGENCY MEETING:
A hurriedly called meeting of Central Council by the Central Working Committee to consider any urgent issue shall be called as emergency meeting.

CENTRAL COUNCIL'S PROCEDURE OF CALLING MEETINGS AND DECISION MAKING:

e. Central Council's procedure of calling meeting and decision making shall be as under:

I. The information of every general and special meeting of Central Council except emergency meeting shall be conveyed with prior notice of minimum 15 days notice to Local Saths, along with the Agenda.

II. Quorum of members required for the general meeting of the Central Council ought to be more than 50% (Decimal will be treated as one unit).

III. General decisions in Central Council shall be made passed by simple majority.

IV. Due to lack of required Quorum the secretary General will adjourn the meeting for 1/2 hour. The adjourned meeting can be called at the same place.

V. Due to lack of required Quorum in the special meeting of the Council, the Secretary General or the Joint Secretary shall adjourn the meeting for 1/2 hour. The adjourned meeting can be called at the same place. The adjourned meeting shall require no Quorum. However no other issue can be put up sans the Agenda.

VI. The ammendment in the Constitution shall be done with 2/3 majority of the members present in the Special Meeting of the Central Council but simple majority shall be sufficient for no-confidence motion. (decimal will be treated as one unit.)

VII. To call a Special Meeting of the Central Council at least 1/3 of the total members of the Council have to give in writing to the Secretary General alongwith the Agenda.

VIII. Secretary General is bound to convene Special Meeting of the Central Council receiving the request within the period of 15 days, if he fails to do so joint Secretary is bound to call the same meeting. In case both office bearers are incapable to call the meeting, the applicant members can call the meeting under the leadership of Central Convener selected

from the members and they can move no-confidence motion against the Secretary General and the Joint Secretary.

IX. The Central Working Committee is bound to inform the members of Local Saths, at least 24 hours earlier in case the Emergency Meeting of the Central Council is being called necessarily on any sensitive national issue.

X. Quorum formalities shall not be observed in the convening the Emergency Meeting of the Central Council.

XI. The decisions shall be made in the Emergency Meeting of the Central Council with the simple majority of the members present.

XII. The Constitutional Ammendment and No-Confidence motion can not be entertained in the Emergency Meeting of the Central Council.

XIII. No other issue shall be discussed except that in the Agenda of the Emergency Meeting of the Central Council.

CENTRAL EXECUTIVE SETUP:

7. The Central Executive Set up of the Sath will be as under:

CENTRAL WORKING COMMITTEE:

a. Central Working Committee shall be the chief institution and all the executive powers of Sindhi Boli Sath, Sindh would be rested in it. This institution will work executively and practically to achieve the aims and objectives of the Sath.

b. Except the delegated powers to the Central Council the remainder powers will be with the Central Working Committee.

c. THE MEMBERS OF CENTRAL WORKING COMMITTEE:
The Central Working Committee shall be comprised of 9 members as under:

I. President.
II. Vice President.
III. Secretary General.
IV. Joint Secretary.
V. Information Secretary.
VI. Finance Secretary.
VII. Member (elected from Central Council)
VIII. Member (elected from Central Council)
IX. Member (elected from Central Council)

d. THE PROCEDURE OF CALLING MEETING OF CENTRAL WORKING COMMITTEE.

I. Central Working Committee shall meet necessarily once a month.

II. At least 51% Quorum shall be required for the meeting of Central Working Committee.

III. The decision will be made in the Central Working Committee with simple majority.

IV. In case of being equal votes in the meetings of Central Working Committee, President shall give the casting vote.

POWERS AND TASKS OF THE CENTRAL WORKING COMMITTEE

a. Powers and tasks of the Central Working Committee are as under:

I. The tenure of Central Working Committee shall be one year.

II. The Central Working Committee shall temporarily approve or reject the membership of the members of the Local Sath.

III. The Central Working Committee shall approve the affiliation applications of local Saths after confirmation of the general membership of 9 members in the Central Council.

IV. Central Working Committee shall prepare a programme of Sath and will get the approval of the Central Council.

V. The Central Working Committee can act upon the scheduled programme either approved by the Central Council or by it self on emergency basis.

VI. Central Working Committee shall take practical, administrative, financial and other steps in the betterment of the Sath and the achievement of its aims and objectives.

VII. The Central Working Committee shall appoint auditors for each local Sath.

VIII. Central Working Committee shall decide the salary of the office bearers according to needs and resources. It will appoint lower staff and will decide the terms and conditions for its employment.

IX. The Central Working Committee shall frame policies and constitute committees and sub-committees for the effective working and better-

ment of Sath.

X. Central Working Committee on behalf of Sath shall try to findout the resources for income through various plans and programmes.

XI. Central Working Committee shall prepare annual report, income and expenditure statement, prepare new schemes and shall discuss the expenditure made by the President or Secretary General or on any other expenditure.

XII. Central Working Committee shall appoint Election Commissioner for the new election of the Central Working Committee. Election Commissioner must be from amongst the members of Sath.

XIII. Central Working Committee shall appoint Election Commissioner for the filling up of vacant posts.

POWERS OF THE OFFICE BEARERS OF CENTRAL WORKING COMMITTEE:

f. The powers of the office-bearers of the Central Working Committee shall be as under:

POWERS OF THE PRESIDENT:

I. The President shall be the leader of Working Committee.

II. The President shall preside over every meeting of the Central Committee.

III. President shall struggle for the achievement of aims and objectives of the Sath together with other office bearers according to the Constitution and the rules of the Sath.

IV. President will put up his signature upon every financial, official noting together with the Secretary General and the Finance Secretary.

V. President will jointly sign every cheque of Central Sath along with the Finance Secretary.

VI. President is authorised to sanction and make expenditure at a time upto Rs. 1000/= for day to day working of the Central Sath.

VII. President is bound to submit accounts of such expenditures before Central Working Committee.

POWERS OF THE VICE PRESIDENT:

I. Vice President shall exercise all such powers of the President in the absence of the President in accordance with the Constitution of Sath.

II. Vice Presient shall share the work with President on every affair and would make available his / her services as such.

POWERS OF THE SECRETARY GENERAL:

I. Secretary General shall be the most responsible than others for all kinds of working and business of the Central Working Committee.

II. Secretary General shall be incharge of the Central Secretariat.

III. Secretary General shall call the meetings of various kinds and will conduct the proceedings of same with the advice and consultation of members of Central Working Committee.

IV. Secretary General shall sign on the all official notings relating to financial matters of Central Sath, together with the President and the finance Secretary.

V. Secretary General is authorised to keep with him Rs. 500/= at a time, to sanction and make expenditure of the same for day to day working but he shall be answerable to submit the account of such expenditure before Central Working Committee.

VI. Secretary General shall make arrangements to call meetings of such Committee or Sub-Committee.

VII. Secretary General shall prepare a monthly progress report of the Central Sath and will submit in every meeting of Central Working Committee.

POWERS OF THE JOINT SECRETARY:

I. Joint Secretary will perform all the duties of Secretary General his / her absence.

II. Joint Secretary shall share the work with Secretary General on every affair and would make available his / her services as such.

POWERS OF THE FINANCE SECRETARY:

I. Finance Secretary shall maintain accounts of Income and expenditure of the Central Sath.

II. Finance Secretary shall maintain accounts of various funds of Central Sath.

III. Finance Secretary shall work according to the financial policies laid down by the Central Council and the Central Working Committee of the Central Sath.

IV. Finance Secretary shall sign on the official noting regarding financial matters of the Central Sath alongwith President and Secretary General.

V. Finance Secretary shall sign upon the cheques first and then he will get it signed from the President.

VI. Finance Secretary shall take measures regarding any kind of financial problem confronting the Central Sath.

POWERS OF INFORMATION SECRETARY:

I. Information Secretary shall perform his duties as chief spokesman of the Central Sath.

II. Information Secretary shall work for publicity and propaganda for the aim and objectives of the Central Sath.

III. Information Secretary with the advice and consultation of President, Secretary General and any member of Central Working Committee can issue press releases and call upon press conferences on any important issue according to the Constitution and of the policy Central Sath.

LOCAL ORGANIZATIONAL STRUCTURE :

8. The Local Organizational Structure of Sath shall be as under:

LOCAL COUNCIL

a. Local Council shall consist of all the members of the Local Sath.

b. Local Council shall be the main and the most important institution of the Local Sath.

LOCAL CONVENTION

c. The annual meeting of Local Council shall be called as the 'Local Convention' where following agenda shall be discussed and ratified.

I. To approve previous year's minutes of the meeting of the Local Council.

II. To contemplate previous year's report of the Local Council.

III. To review working progress of the Local Working Committee.

IV. To discuss over previous year's working of the Local Working Committee.

V. To evaluate yearly audit report of the Local Sath done by Central Working Committee.

VI. To elect the members of Local Working Committee.

VII. To prepare and discuss the programme of coming year of the Local Council.

VIII. To consider the application regarding objections of any sort by members, presented to the Local Working Committee.

IX. The Local Working Committee shall submit current year's temporary membership forms for provisional membership in the Local Council.

X. To consider the case of any suspended member.

XI. Any item not mentioned in the agenda, could be submitted with the permission of the President.

MEETINGS OF THE LOCAL COUNCIL:

d. There will be three kinds of meetings of the Local Council.

I. General Meeting.

II. Special Meeting.

III. Emergency Meeting.

I. GENERAL MEETING:

Every kind of meeting sans special and emergency meeting will be called as general meeting of Local Council.

II. SPECIAL MEETING:

A meeting of the Local Council specially called for 'No-Confidence Motion' shall be called Special Meeting.

III. EMERGENCY MEETING:

A hurriedly called meeting of the Local Council by the Local Working Committee to consider any urgent issue shall be called 'Emergency Meeting'.

LOCAL COUNCIL'S PROCEDURE OF CALLING MEETINGS AND DECISION MAKING:

e. Local Council's procedure of calling meeting and decision making will be as under:

I. The information of every General and Special Meeting of the Local council except Emergency Meeting shall be coveyed 15 days in advance to the member of the Local Sath alongwith the Agenda.

II. Quorum of members required for the General Meeting of the Local Council ought to be more than 50% (decimal number of members will be treated as one unit).

III. The general decisions in the Local Council shall be passed with simple majority.

IV. In the case of General meeting the Secretary can adjourn the meeting of the Local Council and call the same after a break of one-half an hour at the same venue in case the required quorum is not complete. There shall be no need of the required quorum for the adjourned meeting.

V. In the case of Special Meeting the Secretary or Joint Secretary can adjourn the meeting of the Local Council, and call the same after a break of one-half and hour at the same venue in case the required

quorum is not complete. There shall be no need of quorum for the adjourned meeting. But no other matter sans the agenda would be taken up.

VI. Simple majority shall be sufficient for No-confidence motion to be passed in the Special Meeting. (Decimal No. of members shall be treated as unit).

VII. To convene Special Meeting, at leaset 1/3 members of the total members shall give in writing, alongwith the agenda, to the Secretary. Secretary is bound to convene the Special Meeting of the Local Council upon request within the period of 15 days, if he fails to do so then Joint Secretary is bound to call the same meeting. In case both office - bearers fail to call the meeting, the applicant members can call the meeting themselves, under the leadership of self selected local convener and they can also move vote of no confidence against the Secretary and Joint Secretary.

VIII. The Local Working Committee is bound to inform the members of the Local Sath at least 24 hours earlier in case of the Emergency Meeting of the Local Council is being called necessarily on any sensitive national issue.

IX. In the convening of the Emergency Meeting, of the Local Council quorum will not be necessary.

X. The decisions shall be made in the Emergency Meeting of the Local Council with simple majority of the members present.

XI. No other issue would be discussed except given in the agenda of the Emergency Meeting of the Local Council.

LOCAL EXECUTIVE SET UP:

9. The executive set up of the Local Sath shall be as under:

LOCAL WORKING COMMITTEE:

a. Local Working Committee shall be the chief institution having executive powers. The institution shall execute all sort of work and practically act to achieve the aims and objectives of the Sath.

b. Except the delegated powers to the Local Council all the remainder powers shall be with the Local Working Committee.

THE MEMBERS OF LOCAL WORKING COMMITTEE:

c. The Local Working Committee shall comprise of 9 members as under:

I. President.
II. Vice President.
III. Secretary.
IV. Joint Secretary.
V. Finance Secretary.
VI. Information Secretary.
VII. Member (elected from Local Council).
VIII. Member (elected from Local Council).
IX. Member (elected from Local Council).

THE PROCEDURE OF CALLING MEETING OF LOCAL WORKING COMMITTEE:

d. The procedure of calling the meeting of the Local Working Committee shall be as under:

I. Local Working Committee shall meet necessarily once a month.

II. At least 51% quorum shall be required for the meeting of Local Working Committee.

III. The decision shall be made in the Local Working Committee with simple majority.

IV. In case of being equal voters in the meetings of Local Working Committee, Presidents vote shall be the casting vote.

POWERS OF THE LOCAL WORKING COMMITTEE:

e. Powers of the Local Working Committee as under:

I. The tenure of Local Working Committee will be one year.

II. The Local Working Committee will provisionally approve or reject the membership form of the applicants for the Local Sath.

III. Local Working Committee shall prepare a programme of the Sath and shall get the approval of the Local Council according to the Constitution and the policy of the Central Sath.

IV. The Local Working Committee will act upon the scheduled programme either approved by the Local Council or by itself on emergency basis.

V. Local Working Committee shall take practical, administrative financial and other steps for the betterment of the Sath and achievement of its aims and objectives.

VI. Local Working Committee can decide the salary of the office bearers according to the needs and the resources. It can appoint lower staff and will decide the terms and conditions for its employment.

VII. The Local Working Committee will constitute committees and Sub-Committees for the effective working and the betterment of the Sath.

VIII. Local Working Committee on behalf of the Central Working Committee of Sath will try to find out the resources through various ways and means.

IX. Local Working Committee shall prepare annual report, income and expenditure statement, prepare new schemes and shall look into any type of expenditure including expenditure made by the President or Secretary .

X. Local Working Committee will appoint Election Commissioner for new elections of the Local Working Committee. Election Commissioner must be among the members of the Local Sath.

XI. Local Working Committee shall appoint the Election Commissioner for the filing up of vacant posts.

THE POWERS OF THE OFFICE BEARERS OF LOCAL WORKING COMMITTEE:

f. The powers of the office bearers of Local Working Committee shall be as under:

POWERS OF THE PRESIDENT:

I. The President shall be the leader of Working Committee.

II. The President shall preside over every meeting of the Local Committee.

III. President shall struggle for the achievement of aims and objectives of the Sath together with other office bearers according to the Constitution and rules of Sath.

IV. President will put up his signature upon every financial and official noting together with the Secretary and Finance Secretary.

V. President will jointly sign every cheque of the Local Sath alongwith the Finance Secretary.

VI. President is authorised to sanction and make expenditure at a time upto Rs. 1000/- for day to day working of Local Sath.

VII. President is bound to submit account of such expenditure before the Local Working Committee.

POWERS OF THE VICE PRESIDENT:

I. Vice President in the absence of the President, shall exercise all such powers which are of the President according to the Constitution..

II. Vice President shall extend all help and co-operation in various tasks of the President and shall keep on offering his services.

POWERS OF THE SECRETARY:

I. Secretary is more responsible than others for all kind of work and business of the Local Working Committee.

II. Secretary shall be Incharge of the Local Office.

III. Secretary shall call meetings of various kinds and shall conduct the proceedings of the same with the advice and consultation of the members of the Local Working Committee.

IV. Secretary shall sign on all official notings relating to financial matters of the Local Sath, along with the President and Finance Secretary.

V. Secretary is authorised to keep with him Rs. 500/- at a time to sanction and make expenditure of the same for day to day working but he shall be answerable to submit the account of such expenditure before Local Working Committee.

VI. Secretary shall make arrangements for calling meetings of various committees or sub-committees.

VII. Secretary shall prepare a monthly progress report of the Local Sath and shall submit in every meeting of Local Working Committee and shall send a photocopy of the same to Central Working Committee.

POWERS OF THE JOINT SECRETARY:

I. Joint Secretary in the absence of Secretary shall exercise all such powers which are of the Secretary according to the Constitution.

II. Joint Secretary shall extend all help and co-operation in various tasks of the Secretary and shall keep on offering his services.

POWERS OF THE FINANCE SECRETARY:

I. Finance Secretary shall maintain accounts of income and expenditure of the Local Sath.

II. Finance Secretary shall maintain accounts of various funds of the Local Sath.

III. Finance Secretary shall recover fees from the members of the Local Sath.

IV. Finance Secretary shall work according to the financial policies laid down by the Local Council and Local Working Committee.

V. Finance Secretary shall sign on the official noting regarding financial matters of the Local Sath alongwith the President and the Secretary.

VI. Finance Secretary shall sign upon the cheque etc and then he will get it signed from the president.

VII. Finance Secretary shall take measures regarding any kind of financial matters confronting the Local Sath.

POWERS OF THE INFORMATION SECRETARY:

I. Information Secretary shall perform his duties as Chief Spokesman of the Local Sath.

II. Information Secretary shall work for the publicity and propaganda of the aims and objectives of the Sath.

III. Information Secretary with the advice and consultation of the President, Secretary and any member of the Local Working Committee, will issue supportive press statements according to the policies of the Central Sath and convene press conferences.

SETTING UP OF THE LOCAL SATH:

10. Local Set up of the Sindhi Boli Sath, Sindh.

a. SETTING UP OF THE LOCAL SATH WILL BE AS UNDER:

I. At Least 9 persons who agree with the Constitution, aims and objectives, collective and individual practical codes of conduct can establish Local Sath in any town, Muhalla, Village and Colony. In the begening one of the 9 persons shall be the Local Convener.

II. Central Sath can nominate Local Convener in the starting for opening of Local Sath, who will establish a Local Sath according to the Constitution of Sath and after conducting elections he will not remain Convener.

III. Local Sath shall pay Rs. 50/- as affiliation fee to the Central Sath.

IV. First Elections of the Local Sath shall be held under the supervision of the members nominated by the Central Working Committee. It's following elections shall be held according to the Constitution of the Sath on the responsibilities of the Local Working Committee.

V. If the Local Working Committee of Local Sath fails to conduct Election with in stipulated time then the Central Working Committee is authorised to conduct the elections of such Local Sath.

VI. Local Sath shall be completely independent in it's administration and working but it shall have no right to ammend the Constitution., and to breach the aims and objectives of collective and individual codes of conduct and to issue controversial press releases and to call press conference against the Central Sath.

VII. Local Working Committee of the Local Sath through its Secretary is bound to send monthly progress report to the Central Working Committee, in case contrary to above, Central Working Committee can initiate disciplinary action under the rules.

VIII. Members of Local Sath who are regularized by Sath's Central Council shall have equal status as general members of the Central Sath.

b. PROCEDURE OF MEETINGS OF LOCAL SATH:

I. Every Local Sath shall hold general meeting every week for discussion according to its convenience.

II. In this General meeting for discussion of Local Sath, all the members including Co-Operative and Sympathetic ones, can also take part and can submit their cultural and social reports in writing.

III. Any member of Local Sath shall preside over the General Meeting for discussion of Local Sath and any Sympathetic or Co-operative member be made chief guest.

IV. Every general member of the Local Sath can submit his ideological or practical report in the General Meeting for discussion regarding aims and objectives of the Sath and Collective and Individual codes of conduct.

c. WINDING UP OF LOCAL SATH:

After giving of resignation by any one member out of the total 9 members, the Local Sath shall automatically be considered ineffectual. In this case the remaining 8 members can select convener from amongst them and form an adhoc committee comprising other members and then can continue struggle to achieve the aims and objectives of the Sath. If again the required membership of 9 becomes complete then Local Sath can again be established after conducting the elections.

MEMBERSHIP

11. Membership Of Local Sath

RIGHTS OF MEMBERSHIP:

a. The rights of membership to become member in Local Sath shall be as under:

I. Membership form of intending member shall be approved by Local Working Committee with simple majority.

II. Intending person shall be treated as provisional member after approval of membership by Local Working Committee, then that form shall be sent to Local Council later on. In case of approval same shall be sent to Central Working Committee, which is authorised to approve or reject it.

III. The provisional member shall be considered temporary member after approval of the Central Working Committee.

IV. Central Working Committee shall submit membership form of the temporary member in the Annual Convention of the Central Council and after approval the temporary member shall be treated as General Member.

CONDITIONS FOR MEMBERSHIP

b. Important conditions for membership of the Local Sath are as under:

I. The age limit for candidate to fillup membership form must be atleast 18 years.

II. The candidate who intends to fill up the membership form shall agree in letter and spirit with the Constitution, aims and objectives and purpose of Sath and he/she will extend his/her co-operation financially, morally and practically for achievement of the same according to his resources.

III. The candidate who is to fill-up the membership form shall try to act according to the Collective and Individually Codes of Conduct of the Sath.

IV. The candidate who is to fill-up the membership form will pay Rs. 20/- form fee as fixed by the Central Sath.

V. The candidate who intends to fill up the membership form shall pay regularly Rs. 10/- monthly membership fee as fixed by the Central Sath.

KINDS OF MEMBERS:

c. Members of Sath will be of 5 kinds:

I. GENERAL MEMBER: Such persons who have become members according to abovementioned terms and whose membership is duly approved by the Central Council in the Annual Convention, they are equally eligible to participate in every business of the Sath, they have right to cast vote and they can become candidate for any post.

II. TEMPORARY MEMBER : Such persons whose membership form is temporarily approved by Local Working Committee, of the Local Council and Central Working Committee but their membership form is not submitted to the Central Council in the Annual Convention, such members can participate in every meeting or other activities sans the casting of vote.

III. SUSPENDED MEMBER : The members whose membership has been suspended by the Local Working Committee, Local Council or Central Working Committee, such members can participate in every meeting and other activities of Sath sans the casting of vote.

IV. CO-OPERATIVE MEMBER : Those persons who agree with the Constitution, Aims and Objectives, Collective and Individual Practical codes of conduct, extend practical support and subscribe donation

to Sath but due to some reasons can not become regular member of Sath shall be called Co-Operative members. They can participate in General Discussions Meeting sans casting of vote.

V. SYMPATHETIC MEMBER : Those persons who agree with the Constitution, Aims and Objectives, Collective and Individual Practical Codes of Conduct and financially support the Sath but are not in a position to extend practical co-operation, they shall be called sympathetic members of Sath. Such persons can participate in General Discussion, Meetings but they can not cast vote.

SUSPENSION, CANCELLATION AND RESTORATION OF MEMBERSHIP

12. Suspension and Cancellation of Membership of Local Sath:

a. Local Working Committee, Local Council or Central Working Committee of Sath can suspend or cancel the membership of any member for one or all of the following reasons:

1. That he clear cut violates by letter and spirit, the constitution aims and objectives, Collective and Individual Code of Conduct of Sath.

b. Membership can also be Cancelled for the following reasons:

I. On the application of the member for cancellation of his / her membership.

II. In case of death of member.

III. For the non payment of fee upto 6 months, he / she shall be served with notice that his / her membership shall be cancelled after one month's notice, if he/she does not pay the fees.

PROCEDURE FOR SUSPENSION, CANCELLATION AND RESTORATION OF MEMBERSHIP

c. The procedure for suspension and cancellation of membership will be as under:

1. The Local Working Committee due to any reason can suspend the membership of the member, for which suspended member shall be informed through Show Cause Notice within 15 days.

II. Suspended member has the right of explanation within 15 days before the Local Working Committee.

III. Suspended member has the right of appeal to the Local Council in case his explanation is not accepted by the Local Working Committee.

IV. If the Local Council does not accept the explanation of suspended member, then he has the right to appeal the Central Working Committee through Local Sath Secretary and he/she will produce a copy of such application.

V. The matter shall be brought before the Central Council if the Central Working Committee restores the membership and Local Sath consider necessary for it's cancellation. Then the decision of the Central Council shall be final for suspension, cancellation and restoration of membership as the case may be.

VI. The suspended member shall remain suspended till the decision of the Central Council.

VII. The Central Working Committee can suspend the membership of any member of the Sath for the same reasons for which it shall inform the Local Sath through the Local Working Committee, which shall inform the member within 15 days alongwith the show cause notice according to the Constitution.

VIII. If the Local Working Committee considers the explanation satisfactory and re-instate the membership, Central Working Committee shall be intimated accordingly.

IX. If the Central Committee is not satisfied with the explanation, then the matter shall be sent to the Central Council by the Central Working Committee with the co-operation of Local Working Committee and the Central Council possesses the right of final decision in respect of restoration or cancellation of membership.

X. Member can appeal to the Central Council in the light of above procedure and principles if both the Working Committees are in favour of suspension of membership.

FUNDS OF THE SATH

13. There will be two kinds of funds of the Sath.

a. CENTRAL FUND.

b. LOCAL FUND.

As the Central Sath and Local Sath have to work under the same aims and objectives, therefore Central and Local Saths are authorised in fulfillment of financial requirements and both Saths will try to meet their ends through following mentioned methods:

I. The Central Sath will charge 40% of membership fee from every Local Sath for its financial needs.

II. The Central Sath can charge from every Local Sath 10% of the donation fund, subscription or form any other resources for its financial requirements.

III. The Central Sath can establish for its requirements any emergency fund with the co-operation of local Saths.

IV. The Central Sath and Local Sath can accomplish their needs by soliciting funds from those persons or institutions who are sympathetic and co-operative with them in accordance with the Sath's aims and objectives and Individual and Collective & Practical Codes of Conduct.

V. The Central Sath and Local Sath will fulfill their financial needs from the subscriptions donated by the lovers of Sindh, Sindhi Language and Sindhi culture from time to time.

VI. Central Sath and Local Sath will raise income for their financial needs from literary, cultural and business activities.

VII. Both of the Central Sath and Local Sath will raise income for their financial needs from any kind of other social activities.

1990:1:2000 THE END

SINDHI BOLI SATH, SINDH

GENERAL MODE OF ELECTION

The General Mode of Election of Central and Local Sath will be as under:

1. According to the Constitution of Sath, Annual Elections of Local/Central Sath will be conducted by Election Commissioners. They will be nominated separately by the Central/Local Working Committees, however the first election of every Local Sath will be conducted by the Centre as mentioned in the Constitution.

2. Election Commissioner is bound to hold elections on the date fixed by the Central/ Local Working Committee and he/she will announce the election schedule according to it.

3. Election Commissioner will nominate assistants amongst the members of the Sath for his help in Election proceedings.

4. The Election Commissioner and his/her assistants can not contest the elections.

5. Rs. 20/= is fixed as election candidature fee for contesting candidate, however Central Working Committee can enhance the same according to the conditions.

6. The Election Commissioner will meet the expenses of Ballot papers, Ballot boxes and other expenditure of election from the election fee.

7. Election Commissioner of Central Sath will select the place of election of Central Sath with in the premises of the host Local Sath.

8. Election Commissioner will select the place of election the of Local Sath within the limits of its jurisdiction.

9. Election Commissioner will decide the eligibility of the contesting candidate in accordance with the Constitution, Aims and Objectives and codes of conduct and he/she is empowered to acquaint with himself from the Local or Central Sath.

10. Election Commissioner can acquire information in person from proposer and seconder about the contesting candidate.

11. The elections of the Local Sath will be completed within Sindh or out of Sindh from 1st October to 31st December.

12. The Elections of Central Sath will be completed after the holding of Elections of the Local Saths i.e: from 1st January to 28/29 February.

13. Election Commissioner will announce un-official results immediately after polling is over in presence of the candidates.

14. Election Commissioner will announce the official result of Elections at most in a weeks time.

15. Central Working Committee will decide every kind of objection regarding election. The decision will be considered final.

SINDHI BOLI SATH, SINDH

MAINTENANCE OF OFFICE RECORDS

The Central and Local Saths have to keep complete record of performance for which following books, registers and files are to be kept and maintained.

1. Minutes Book (for Central and Local Council, Central and Local Working Committee separetaly).
2. Journal.
3. Cash Book.
4. General Ledger.
5. Petty Cash Book.
6. Membership Form Register.
7. Subscription and fees Register.
8. Dead stock Register.
9. File for record of Elections.
10. Receipt Book.
11. File for press releases.
12. Visitors Book.
13. Inspection Book.
14. Register of performance and correspendance made by the Central and Local Sath.

SINDHI BOLI SATH, SINDH

COLLECTIVE PRACTICAL CODE OF CONDUCT

All the members of Sindhi Boli Sath Sindh practising upon the collective practical code of conduct and trying to achieve the ideals of Sath's Constitution, Aims and Objectivesand Individual Code of Conduct, will organize the people collectively.

Sath will struggle collectively in accordance with its Constitution Individual Practical Code of Conduct to achieve its goal of stability and restoration of Sindhi Language, culture and Sindhi society on every front. This struggle will undergo following basic stages of:

a. Education.
b. Organization
c. Movement.

a. EDUCATIONAL STAGE :

In this stage Sindhi people will be made acquainted with the enhancement, existence, popularity and betterment of Sindhi language and culture through various resources like books, booklets, pamphlets, cassettes, lectures and functions and they will be made aware about the importance of lingual and cultural front in the struggle of national survival.

b. ORGANIZATIONAL STAGE:

Through this process all the natural and naturalized Sindhis whether residing in Sindh or abroad will be organized on the platform of Sindhi Boli Sath, Sindh. In this way collective practical steps will be initiated by creating consciousness and organizational discipline for the survival and consolidation and enhancement of Sindhi social structure.

c. MOVEMENTAL STAGE:

Under this stage struggle will be started for the survival and consolidation of Sindhi language and culture on every level in the social structure of Sindh through well organized planning of individual and collective movement. The lingual and cultural rights of Sidhi nation will be achieved by getting recognized Sindhi language the status of national language and the sole official language of Sindh.

SINDHI BOLI SATH, SINDH

INDIVIDUAL PRACTICAL CODE OF CONDUCT

All the members of Sindhi Boli Sath, Sindh, will act upon this individual practical code of conduct in letter and spirit for the survival, consolidation and betterment of Sindhi and Sindhism.

1. Every member of Sath will launch every kind of ideological and practical struggle for the stability, restoration, betterment and popularity of Sindh, Sindhi language, Sindhi literature, Sindhi culture, Sindhi products, Sindhi music and art.

2. Every member of Sath will treat Sindhi language as the sole identity of Sindh and the spirit of Sindh and will strive to get recognized national status practically and officially of other original languages and cultures as well along with Sindhi language and culture within their respective geographical boundaries and will believe in their status as symbol of national existence.

3. Every member of Sath will practice only Sindhi language within the geographical limits of Sindh. He/She will politely advise for usage of Sindhi language to all the inhabitants of Sindh. He/She will not surrender the right to use Sindhi language out of Sindh in any way, however wherever it seems not possible to use Sindhi language, he/she will use original language or use English as a Co-ordinating language .

4. Every member of this Sath will encourage to write, read and speak Sindhi language to those people who do not know Sindhi language within Sindh or out of Sindh.

5. Every member of Sath will consider harmful and contrary to the existence of original nation the practice of participation in creative writing or any kind of other activity in the imposed language by the wirters, intellectuals, politicians, journalists, businessmen and government servants other than the use of Sindhi language or other original languages, until and unless complete rights of original languages are not restored. He/She will take all measures to use original language parctically in written and spoken form and thus discouraging the trend of using imposed language.

6. Every member of Sath will attend those functions and celebrations either in Sindh or outside where proceedings are conducted in original languages or in any international language.

7. Every member of Sath will give practical status to Sindhi language in every walk of life, viz. Education, culture, business and politics. He/She will take practical measures for the propagation of cultural, economic, political and social utility of it.

8. Every member of Sath will abstain form having any kind of social relation ship with nominated, un-representative illegal government and its overt and covert supporters. However, he/she will minutely observe in accordance with the code of conduct, aims and objectives, constitution and general policy of the Sath, the steps taken by the

elected government regarding original nations, historical, cultural, economic and political rights and other national issues and will react on each and every single issue on merit.

9. Every member of Sath will neither invite those persons or institutions in national celebrations, festivals and functions nor will he/she attend the festivals, functions, celebrated by those persons or institutions whose attitude towards restoration of rights of original nations and their national languages and culture is ambigious or antagonistic.

10. Every member of Sath will take steps to implement Sindhi language as a medium of education right from primary level to higher education and will educate their comming generations, in Sindhi language according to international principles and standards.

11. Every member of Sath who is businessman or industrialist will write names and other information in Sindhi language on their products and for advertisements will use Sindhi language and culture. In this way he/she will convince other people and industrialists to do the same.

12. Every member of Sath will maintain, study "Shah Jo Risalo" and other Sindhi classical books and will go through those books.

13. Every member of Sath will generally purchase the newspapers, books and periodicals published in original national languages including international co-ordinative language like English a particularily he/she will purchase atleast one Sindhi daily newspaper and buy one periodical in a month and one Sindhi book twice a month necessarily.

14. Every member of Sath will get published in Sindhi the invitation cards of his personal celebrations and use cards etc. for religions, cultural, literary celebrations in Sindhi language.

15. Every member of Sath will sale at least 10 copies of books or other products which are published, produced or recomended by the Sath compulsorily. However in rural areas where literacy rate is very low, the member will purchase his own copy compulsorily.

16. Every member of Sath will prefer to present as gifst Sindhi books and other items representing Sindhi culture on various occasions.

17. Every member of Sath will encourage the use of Sindhi Audio/Video cassettes and other items which depict Sindhi culture.

18. Every member of Sath will prefer such dress which exhibits Sindhi culture.

19. Every member of Sath within his affording capacity will invite Sindhi singers, and musicians, will arrange Sindhi songs and cassettes, and exhibit Sindhi culture on their marriage ceremonies and in other commemorations. They will record Sindhi background music in the cassettes on these occassions.

20. Every member of Sath will project himself as a real supporter of Sindh, Sindhis, Sindhi language and Sindhi culture, and will make known in their company and area the aims and objectives and above mentioned code of conduct and he/she will exhibit practically such disciplines him/her self.

SPECIMEN

SINDHI BOLI SATH, SINDH

BALLOT PAPER

Ballot Paper No: ________________

Central/Local Sath: ________________

Election for the year 19 ________

Date: ____________

1. Serial No of the Voter: ________
2. Name of the Voter: ________________________________
3. Membership No: ☐☐☐-☐☐☐-☐☐☐
4. Signature of the Voter: ____________

Signature of the
Election Commissioner.

- -

Post	S. No.	Name of the Candidate	Please Tick (✓) Your Candidates Name
PRESIDENT	1.		
	2.		
VICE - PRESIDENT	1.		
	2.		
SECRETARY GENERAL/ SECRETARY	1.		
	2.		
JOINT SECRETARY	1.		
	2.		
INFORMATION SECRETARY	1.		
	2.		
FINANCE SECRETARY	1.		
	2.		
MEMBER WORKING COMMITTEE	1.		
	2.		
	3.		
	4.		

SPECIMEN

SINDHI BOLI SATH, SINDH

NOMINATION FORM

I ______________________ S/o D/o ______________________

______________________ hereby propose ______________________

S/o D/o ______________________ for the post of

______________________ in the Working Committee of the Central/Local Sath.

Membership No: [ ][ ][ ]-[ ][ ][ ]-[ ][ ][ ]

Signature of the Proposer

I ______________________ S/o D/o ______________________

______________________ hereby second the above proposal

Membership No: [ ][ ][ ]-[ ][ ][ ]-[ ][ ][ ]

Signature of the Seconder

I ______________________ S/o D/o ______________________

______________________ hereby accept the above nomination for the

post of ______________________ in the Working Committee of the Central/Local Sath

______________________ for the election of 19 ________

Membership No: [ ][ ][ ]-[ ][ ][ ]-[ ][ ][ ]

Dated : ....

Signature of the Candidate

The Form of the candidate is hereby approved/rejected.

Dated : ....

Signature of the Election Commissioner

SPECIMEN

SINDHI BOLI SATH, SINDH

MEMBERSHIP FORM

PHOTO

Bank Receipt No. & Date: ——————

1. Name: —————————— 2. Pen Name/Alias: ——————
3. Fathers Name: —————————— 4. Family/Caste: ——————
5. Date of Birth: —————————— 6. Native Village/Town: ——————
7. Educational Qualifications: ——————————
8. Business/Post: ——————————
9. Creativity/Skill/Hobby: ——————————
10. Identity Card No. [ ][ ][ ]-[ ][ ]-[ ][ ][ ][ ][ ][ ]
11. Mark of Identifications: ——————————
12. Blood Group: ——————————
13. Postal Address: ——————————
14. Permanant Address: ——————————
15. Emergency Contact Address: ——————————
16. Telephone No. | RESIDENCE: | OFFICE: | EMERGENCY: |

I after agreeing with the Constitution, Aims & Objectives, Collective & Individual Codes of Conduct of Sindhi Boli Sath, Sindh hereby affirm that I will participate in practical and ideological struggle for the stability, restoration and betterment of Sindh, Sindhi Society, Sindhi Language, Sindhi Culture and other. historical and basic human rights of Sindhi nation and I will render every possible sacrifice for the same cause at any time.

Name and Signature of Introducer ____________________

Date and Place ____________________

Signature of the Member
In Sindhi.

FOR OFFICE USE

Local Working Committee approve/reject the Membership and Provisional Membership allowed.

Membership No. of applicant [ ][ ][ ]-[ ][ ]-[ ][ ][ ]

Date of Meeting ____________________

Secretary
Local Sath __________

Membership Form approve/reject by the Local Council.

Date of Meeting ____________________

President
Local Sath __________

Membership Form approve/reject by Central Working Committee and temporary membership allowed.

Date & Place of Meeting ____________________

Secretary General
Sindhi Boli Sath, Sindh

Membership Form approve/reject by the Central Council.

Membership No. of Introducer [ ][ ][ ]-[ ][ ]-[ ][ ][ ]

Date & Place of Meeting ____________________

President
Sindhi Boli Sath, Sindh

CONSTITUTION SINDHI BOLI SATH, SINDH.

سنڌي ٻولي سٿ، سنڌ   جوڙ جڪ

SINDHI BOLI SATH, SINDH

CONSTITUTION

SINDHI BOLI SATH, SINDH

پڙهندڙ نَسُل . پَ نَ

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ” اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻڪَ ”لُڙهندڙ نَسُل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، ڄُرندڙ، ڪِرَندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙُ، ياڙي، ڪاٺُو، ياڄوڪَڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سڀني وِچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳَر تان ڪٽي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعنى e-books ناهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهَڻ ۽ هِڪَ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻِڻ جي آسَ رکون ٿا.

پَڙهندڙ نَسل (پَـنَ) ڪا بہ تنظيمَ ناهي. اُنَ جو ڪو بہ صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نہ آهي. جيڪڏهن ڪو بہ شخص اهڙي دعوىٰ ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو ڪُوڙو آهي. نہ ئي وري پَنَ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو بہ ڪُوڙو آهي.

جهڙيءَ طَرَح وڻن جا پَنَ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اَهڙيءَ طرح پڙهندڙ نَسُل وارا پَنَ بہ مختَلِف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، بَرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وِڙهندڙ ۽ پڙهندڙ بہ ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پَنَ ڪا خُصوصي ۽ تالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آهي.

ڪوشش اها هوندي تہ پَنَ جا سڀ ڪَم ڪار سَهڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي تہ ڪي ڪم اُجرتي بنيادن تي بہ ٿِين. اهڙي حالت ۾ پَنَ پاڻ هِڪَٻِئي جي مدد ڪَرڻ جي اُصولَ هيٺ ڏي وَٺُ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَنَن پاران ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز digitize ڪرڻ جي عَملَ مان ڪو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز ڪرڻ کان پو ٻيو اهم مرحلو وِرهائڻ distribution جو ٿيندو. اِهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَن سان اُن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ هوندو.

پَنَن کي کُليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ هو وَسَ پٽاندڙ وڌ کان وَڌ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي همٿائِن. پر ساڳئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪَنهن بہ رُڪاوٽ کي نہ مڃن.

شيخ اَياز علمَ، ڄاڻ، سمجهہَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.

... ...

جئن جئن جاڙ وڌي ٿي جَڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا؛

ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي مَنجهہِ پهاڙ ڇُپن ٿا؛

... ...

ڪالهہَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن؛

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن........

... ...

هي بيتُ اَٿي، هي بَم- گولو،

جيڪي بہ ڪٽين، جيڪي بہ ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،

جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هَڏَ ۽ چَمَ جو ساٿي آ –

اِن حسابَ سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ "هاڻي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو" ناداني‎ءَ جي نشاني آهي.

پَنَن جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر کڄي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ بين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پَڙهندڙ نَسُل جا پَنَ سيني کي **چو، چالاءِ ۽ ڪينئن** جهڙن سوالن کي هر بَيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوشَ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نہ رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اٽٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان بہ پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا. بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون ياڪِي پائي چيو تہ "منهنجا ياءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَنَ پَنَ جو پڙلاءُ".
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)